Rapportage 2015

Internationale Mensenrechtenprocedures

Afdeling Internationaal Recht
Ministerie van Buitenlandse Zaken

Inhoud

Voorwoord

Het jaar 2015 is het twintigste jaar waarin aan beide Kamers der Staten-Generaal wordt gerapporteerd over internationale klachtprocedures tegen Nederland op grond van mensenrechtenverdragen. Aanvankelijk beperkte de rapportage zich tot het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, in later jaren is deze uitgebreid tot andere organen. Voor wat het Hof betreft past deze traditie geheel in de geest van de Verklaring van Brussel van 27 maart 2015, waarin de lidstaten van de Raad van Europa andermaal het belang onderstreepten van een goede informatievoorziening aan belanghebbende partijen. Nationale parlementen worden daarbij nadrukkelijk genoemd. Wij zijn ons ervan bewust dat informatievoorziening in de huidige tijd een volstrekt andere context kent dan in het midden van de jaren negentig. Particuliere juridische informatiebronnen zijn in Nederland altijd al ruimschoots voorhanden geweest, maar tegenwoordig zijn deze ook nog eens veel gemakkelijker toegankelijk dan destijds. Bovendien is sedert de allereerste rapportage het HUDOC-zoeksysteem van het Hof tot volle wasdom gekomen. Niettemin menen wij dat het nog altijd passend en noodzakelijk is dat de regering ook zelf rapporteert over mensenrechtenzaken waarin de Nederlandse staat als partij betrokken is geweest. Overigens zijn sinds afgelopen jaar de samenvattingen van uitspraken en beslissingen van het Europees Hof die u in deze rapportage aantreft, ook via het HUDOC-systeem benaderbaar.[1]

Het zal niet verbazen dat in 2015, evenals in vele voorgaande jaren, de toon werd gezet door vreemdelingenrechtelijke zaken, met name op asielgebied. Vrijwel alle voor Nederland geldende procedures hadden daarmee te maken. Geen van de instanties constateerde overigens een schending door de staat, met uitzondering van het Comité tegen Foltering, dat in december in twee asielgerelateerde zaken als zijn zienswijze gaf dat de verzoekers niet mochten worden uitgezet naar Guinee wegens het risico dat zij aldaar liepen op onmenselijke behandeling. Samenvattingen van deze zienswijzen en van alle andere relevante beslissingen in Nederlandse zaken treft u in deze rapportage aan, naast, gewoontegetrouw, een overzicht van activiteiten die in het verlengde liggen van de procedures. Sinds de vorige rapportage valt daaronder ook een vermelding van voortgang op het terrein van rapportages van het Koninkrijk der Nederlanden onder de VN-mensenrechtenverdragen.

[1] Deze rapportage zelf is eveneens digitaal beschikbaar via www.rijksoverheid.nl. Later in het jaar zal ook een Engelse vertaling beschikbaar komen op www.government.nl.

De coördinatie van die verdragsverplichtingen voor het Koninkrijk is sinds 2013 ondergebracht bij de Afdeling Internationaal Recht.
Voor de werkzaamheden in de mensenrechtenprocedures zijn wij afhankelijk van nauwe samenwerking met collega's bij andere overheidsdiensten, in het bijzonder de Directie Wetgeving en Juridische Zaken van het ministerie van Veiligheid & Justitie, de Immigratie- en Naturalisatiedienst en het Openbaar Ministerie. Daarnaast konden wij zoals ieder jaar profiteren van de ondersteuning door een gedetacheerde collega vanuit de Raad van State. Ook de collega's van de Afdeling Vertalingen van het Ministerie van Buitenlandse Zaken zijn onmisbare steunpilaren.

Voor commentaar of verzoeken om informatie kunt u te allen tijde contact opnemen: djz-ir@minbuza.nl of 070 - 348 67 24.

Den Haag, maart 2016

Roeland Böcker, agent
Kanta Adhin, plv. agent

Afdeling Internationaal Recht
Directie Juridische Zaken

Raad van Europa

Europees Hof voor de Rechten van de Mens[2]

A.M.E. (51428/10, 13 januari 2015)
Verzoeker, naar eigen zeggen van Somalische nationaliteit, is in Italië geregistreerd als illegaal binnengekomen vreemdeling. Bij registratie heeft hij verklaard dat zijn naam M.A. was en dat zijn geboortedatum 1 januari 1985 was. In Italië werd verzoeker opgevangen in een opvangcentrum en ontving hij een verblijfvergunning die geldig was tot 23 augustus 2012.
Op 7 mei 2009 vertrok verzoeker op eigen initiatief uit het opvangcentrum. Daarna diende hij op 29 oktober 2009 in Nederland onder andere personalia een asielaanvraag in. Tijdens de asielprocedure werd duidelijk dat Italië verantwoordelijk was voor de behandeling van deze asielaanvraag. Nadat de verantwoordelijke bewindspersoon op 6 september 2010 kenbaar maakte dat hij van plan was om verzoeker over te dragen aan Italië, wendde verzoeker zich tot het Hof. Verzoeker stelt dat overdracht aan Italië in een schending van artikel 3 EVRM zal resulteren vanwege de slechte leefomstandigheden, het ontbreken van opvang, zorg en juridische hulp aldaar.
Het Hof legt een voorlopige maatregel op (Procedureregel 39), inhoudende dat zolang het Hof de zaak in behandeling heeft verzoeker niet mag worden overgebracht naar Italië.
Het Hof overweegt dat, anders dan in de zaak Tarakhel tegen Zwitserland (92917/12, 4 november 2014), waar het ging om een gezin met zes minderjarige kinderen, het hier gaat om een gezonde alleenstaande jonge man, zonder anderen die van hem afhankelijk zijn. Daarnaast kan de huidige situatie in Italië op geen enkele wijze worden vergeleken met die in Griekenland ten tijde van de uitspraak inzake M.S.S. t. België en Griekenland (30696/09, 21 januari 2011). De structuur van het opvangsysteem en de algemene situatie in de opvangcentra leiden op zichzelf niet tot het oordeel dat er geen vreemdelingen aan de Italiaanse autoriteiten kunnen worden overgedragen. Niet gebleken is dat klager in Italië geen gebruik zal kunnen maken van de daar aanwezige voorzieningen. Evenmin is gebleken dat de Italiaanse autoriteiten niet adequaat zullen reageren in

[2] In 2015 waren er geen uitspraken (*judgments*) van het Hof in Nederlandse zaken. Beslissingen (*decisions*) zijn op chronologische volgorde opgenomen. Van het omvangrijker aantal beslissingen tot niet-ontvankelijkheid en schrapping van de rol in zaken tegen Nederland zijn beslissingen die zijn afgedaan met een standaardmotivering niet samengevat. Voor de volledige lijst van beslissingen zie Bijlage I.

geval van eventuele moeilijkheden. Alles overwegende oordeelt het Hof dat verzoeker niet aannemelijk heeft gemaakt dat hij na overdracht aan Italië zal worden blootgesteld aan omstandigheden die een schending van artikel 3 EVRM vormen. Het Hof verklaart de klacht kennelijk ongegrond en het verzoek niet-ontvankelijk.

M.O.S.H. (63469/09, 3 februari 2015)
Verzoeker, naar eigen zeggen van Somalische nationaliteit, heeft in mei 2009 asiel aangevraagd in Nederland. Hij beweert in 1993 in Mogadishu geboren te zijn, maar na onderzoek blijkt dat hij andere gegevens heeft opgegeven bij zijn asielaanvraag in 2008 in Italië. Het asielverzoek van verzoeker wordt afgewezen omdat Italië op grond van de EU-Dublinverordening verantwoordelijk is voor de behandeling van het asielverzoek. Het daartegen gerichte beroep bij de rechtbank wordt afgewezen. Verzoeker heeft geen hoger beroep bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State ingesteld tegen die uitspraak, omdat een dergelijk hoger beroep geen automatisch opschortende werking heeft.
Verzoeker klaagt bij het Hof dat overdracht aan de Italiaanse autoriteiten in strijd zal zijn met artikel 3 EVRM, vanwege het ontbreken van opvang en zorg voor asielzoekers aldaar en met artikel 8 EVRM, omdat hij een familielid in Nederland heeft.
Het Hof benadrukt dat van belang is dat rechtzoekenden toegang moeten hebben tot een effectief rechtsmiddel met automatisch opschortende werking, maar stelt dat de vraag of daarvan in deze zaak sprake was niet hoeft te worden beantwoord, omdat de klacht hoe dan ook niet-ontvankelijk is.
Het Hof geeft aan dat verzoeker eerder in Italië opvang en een verblijfsvergunning heeft gehad en dat, anders dan in de zaak Tarakhel tegen Zwitserland (92917/12, 4 november 2014), het hier gaat om een gezonde jongeman, zonder anderen die van hem afhankelijk zijn. Bovendien zijn de omstandigheden in Italië niet vergelijkbaar met die in Griekenland ten tijde van de zaak M.S.S t. België en Griekenland (30696/09, 21 januari 2011).
De structuur van het opvangsysteem en de algemene situatie in de opvangcentra leiden op zichzelf niet tot het oordeel dat er geen vreemdelingen aan de Italiaanse autoriteiten kunnen worden overgedragen. Alles overwegende oordeelt het Hof dat verzoeker niet aannemelijk heeft gemaakt dat hij na overdracht aan Italië zal worden blootgesteld aan omstandigheden die een schending van artikel 3 EVRM vormen. Het Hof verklaart de klacht in zoverre kennelijk ongegrond en daarmee het verzoek in zoverre niet-ontvankelijk.

Het Hof oordeelt voorts dat hetgeen is aangevoerd ten aanzien van artikel 8 EVRM niet eerder in de nationale procedure is aangevoerd en reeds daarom het verzoek eveneens niet-ontvankelijk is.

O. (24716/14, 3 februari 2015)
Verzoeker, van Soedanese nationaliteit, heeft in Nederland asiel gevraagd. Na afwijzing van zijn aanvraag stelt hij bij het Hof dat er gegronde redenen zijn om aan te nemen dat hij bij uitzetting naar Soedan zal worden blootgesteld aan behandeling in strijd met artikel 3 EVRM. Op 3 november 2014 heeft de regering het Hof geïnformeerd dat verzoeker een tijdelijke verblijfsvergunning op asielgronden heeft verkregen.
Het Hof oordeelt dat, omdat aan verzoeker een verblijfsvergunning is verstrekt, de zaak is opgelost. Daarnaast heeft de raadsman van verzoeker niet gereageerd op verzoeken van het Hof om een reactie. Daaruit heeft het Hof afgeleid dat verzoeker zijn klacht niet langer wil handhaven. De zaak wordt van de rol geschrapt.

Ndabarishye Rugira (10260/13, 17 februari 2015)
Verzoeker, naar eigen zeggen afkomstig uit de provincie Zuid-Kivu gelegen in het oosten van de Democratische Republiek Congo (DRC), heeft in Nederland asiel aangevraagd. Verschillende asielverzoeken van verzoeker zijn afgewezen. Bij het Hof voert verzoeker aan dat hij bij uitzetting naar de DRC, inclusief Kinshasa, zal worden blootgesteld aan behandeling die strijdig is met artikel 3 EVRM, omdat hij vanwege zijn etnische afkomst verantwoordelijk zal worden gehouden voor het geweld in het oosten van de DRC.
Het Hof legt een voorlopige maatregel op (Procedureregel 39) inhoudende dat zolang het Hof de zaak in behandeling heeft verzoeker niet mag worden overgebracht naar de DRC. Vervolgens wordt het de regering duidelijk dat verzoeker met een Belgisch toeristenvisum en een Rwandees paspoort het Schengengebied is binnengekomen. Een door de regering geïnitieerde taalanalyse wijst uit dat verzoeker niet afkomstig is uit de DRC en waarschijnlijk herleidbaar is tot de spraakgemeenschap binnen Rwanda. De regering betoogt bij het Hof dat het verzoek niet-ontvankelijk moet worden verklaard, omdat sprake is van misbruik van recht vanwege het verstrekken van onjuiste informatie. Alhoewel het Hof oordeelt dat er serieuze twijfel is gerezen over de identiteit, nationaliteit en asielgronden van verzoeker, acht het Hof niet voldoende aannemelijk dat sprake is van opzettelijke misleiding

en verwerpt het dat bezwaar van de regering. Wat de gronden van het verzoek betreft overweegt het Hof dat Nederland van een asielzoeker mag verlangen dat hij zich in een ander deel van zijn land van herkomst vestigt om daarmee vervolging te voorkomen. Voorwaarden hiervoor zijn dat de vreemdeling naar een dergelijk gebied kan reizen en in staat moet zijn om dat gebied binnen te gaan en zich er te vestigen. Het Hof stelt zich bewust te zijn van de berichten dat er regelmatig mensenrechtenschendingen plaatsvinden in de DRC, en dat er sprake is van discriminatie op grond van etniciteit. Het Hof oordeelt echter dat verzoeker onvoldoende aannemelijk heeft gemaakt dat alle personen in de DRC, met inbegrip van Kinshasa en met uitzondering van het oosten van het land, een reëel risico lopen slachtoffer te worden van een behandeling die strijdig is met artikel 3 EVRM. Het is daarom niet bewezen dat de verzoeker bij uitzetting naar de DRC het reëel risico loopt slachtoffer te worden van een schending van artikel 3 EVRM. Het Hof acht de klacht daarom kennelijk ongegrond en verklaart het verzoek niet-ontvankelijk.

Constancia (73560/12, 3 maart 2015)

Op 1 december 2006 heeft verzoeker op een basisschool een achtjarige leerling doodgestoken. Verzoeker weigerde in de strafprocedure zijn medewerking te verlenen aan psychiatrisch onderzoek, waardoor het voor de deskundigen onmogelijk was een duidelijke diagnose te geven over de psychische gesteldheid van verzoeker. Ondanks het ontbreken van een medisch rapport met een duidelijke conclusie zagen, voor zover hier van belang, eerst de rechtbank Breda en vervolgens het gerechtshof te Arnhem voldoende aanknopingspunten om aan te nemen dat sprake was van een psychische stoornis bij verzoeker ten tijde van het begaan van het misdrijf. Hij is veroordeeld tot gevangenisstraf en TBS met dwangverpleging.
In cassatie heeft de Hoge Raad deze veroordeling in stand gehouden.
Verzoeker klaagt bij het Hof dat artikel 5 EVRM is geschonden (recht op vrijheid), omdat hem zonder precieze diagnose van zijn psychische gesteldheid een TBS-maatregel is opgelegd.
Het Hof roept in herinnering dat vrijheidsontneming van een persoon die lijdt aan een psychische stoornis is toegestaan als er aan minimumvoorwaarden wordt voldaan, onder meer dat een psychische stoornis moet zijn vastgesteld op basis van objectieve medische deskundigheid en ernstig genoeg is om vrijheidsontneming te rechtvaardigen. Het Hof herinnert eraan dat nationale autoriteiten daarbij een zekere “margin of appreciation”

hebben om het bewijs in een individuele zaak te beoordelen. In deze zaak merkt het Hof op dat het gerechtshof zijn oordeel heeft kunnen baseren op verschillende rapportages, waaronder ook een rapportage ten tijde van de gerechtelijke procedure op basis van het strafdossier en audio(-visuele) opnamen van de verhoren van verzoeker. Hoewel de deskundigen niet in staat waren een precieze diagnose te stellen, kwamen zij wel tot de conclusie dat verzoeker aan een ernstige stoornis leed. Het gerechtshof deelde deze opvatting op basis van de eigen bestudering van het strafdossier en de verwarde verklaringen van verzoeker. Het Hof accepteert dat, mede gelet op de absolute weigering van verzoeker mee te werken aan enig onderzoek naar zijn geestelijke gesteldheid, het gerechtshof op grond van de beschikbare informatie heeft kunnen concluderen dat verzoeker leed aan een psychische stoornis die, ongeacht de precieze aard ervan, ernstig genoeg was om de vrijheidsontneming te rechtvaardigen. Het Hof acht de klacht kennelijk ongegrond en verklaart het verzoek niet-ontvankelijk.

A.N. en L.K. (29043/14, 17 maart 2015)

Verzoekers, afkomstig uit de Republiek Ingoesjetië in Rusland, hebben asielaanvragen in Nederland ingediend, die zijn afgewezen. Vervolgens wenden verzoekers zich tot het Hof en stellen dat een uitzetting naar Rusland in strijd zou zijn met artikel 3 EVRM.
Het Hof legt een voorlopige maatregel op (Procedureregel 39) inhoudende dat zolang het Hof de zaak in behandeling heeft verzoeker niet mag worden overgebracht naar Rusland. Omdat inmiddels aan verzoekers asiel is verleend, overweegt het Hof dat de zaak is opgelost zoals vermeld onder artikel 37 lid 1(b) EVRM. Daarnaast bestaan er geen bijzondere omstandigheden die verder onderzoek van de zaak vereisen. Het Hof heft daarom de voorlopige maatregel op en schrapt de zaak van de rol.

Adorisio e.a. (47315/13), Brigade Distressed Value Master Fund Ltd e.a. (48490/13), EBL Holding (49000/13) en Integrale Gemeenschappelijke Verzekeringskas (49016/13, 17 maart 2015)

Verzoekers zijn voormalige aandeelhouders en houders van achtergestelde (obligatie)leningen van *SNS Reaal N.V. en SNS Bank N.V.*, wier aandelen en achtergestelde leningen zijn onteigend bij de nationalisering van het wankelende bank- en verzekeringsconcern op 1 februari 2013. Bij de onteigening stelde de Minister van Financiën de door hem aangeboden schadeloosstelling op nul euro, omdat *SNS Reaal* en *SNS Bank* zonder de

nationalisering failliet zouden zijn gegaan en de aandelen en achtergestelde leningen dan ook waardeloos waren geweest. Verzoekers zijn daarop naar de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State gestapt, die op 25 februari 2013 oordeelde, voor zover hier van belang, dat de onteigening rechtmatig was en dat bovenstaande procedure geen strijd met artikel 6 EVRM opleverde. Verzoekers hadden ook een procedure aanhangig gemaakt bij de Ondernemingskamer van het gerechtshof Amsterdam tegen het besluit de schadeloosstelling op nul euro te stellen. Deze procedure was ten tijde van de behandeling door het Hof nog niet afgerond. Verzoekers stellen dat de procedure bij de Afdeling bestuursrechtspraak een schending vormt van artikel 6 lid 1 EVRM. In het bijzonder stellen zij dat de tiendagentermijn om beroep in te stellen tegen het onteigeningsbesluit onvoldoende was, dat zij onvoldoende tijd hadden om hun zaak voor te bereiden mede vanwege de late toezending van het verweer van de minister van Financiën en dat essentiële rapporten niet volledig beschikbaar waren voor verzoekers en wel voor de minister van Financiën.

Zoals opgemerkt in de rapportage over het jaar 2014 heeft het Hof bij beslissing van 14 januari van dat jaar de klachten gedeeltelijk kennelijk ongegrond verklaard en in zoverre de verzoeken niet-ontvankelijk. Voor wat betreft de vermeende schending van het recht op een eerlijk proces in de beroepsprocedure bij de Afdeling bestuursrechtspraak verzocht het Hof de regering meer informatie en opmerkingen te verschaffen.

Het Hof overweegt dat de vereisten van artikel 6 EVRM niet noodzakelijkerwijs hetzelfde zijn voor zaken betreffende civiele rechten en verplichtingen als voor strafrechtelijke zaken. Lidstaten kennen een grotere vrijheid bij de behandeling van niet-strafrechtelijke zaken, aldus het Hof. Beginselen afkomstig uit de jurisprudentie van het Hof, zoals 'equality of arms', gaan echter op in beide soorten zaken. Het beginsel 'equality of arms' betekent dat beide partijen een redelijke mogelijkheid moeten krijgen hun zijde van de zaak – waaronder het bewijs – voor te dragen onder omstandigheden die geen substantieel nadeel opleveren voor de ene partij versus de andere. Daarnaast hebben beide partijen op grond van artikel 6 lid 1 EVRM het recht op kennis van en commentaar op ingezonden bewijs en opmerkingen die de beslissing van de rechter kunnen beïnvloeden. Het Hof stelt daarbij mee te nemen dat in de onderhavige zaak de regering zich genoodzaakt zag te interveniëren gezien de urgentie ernstige schade aan de nationale economie te voorkomen. Het Hof is van oordeel dat de tiendagentermijn voor hoger beroep geen schending van het recht op toegang tot de rechter oplevert.

Het Hof erkent dat verzoekers relatief weinig tijd hadden om het verweerschrift van de minister van Financiën te bestuderen voor de zitting, maar overweegt dat verzoekers niet hebben gesteld dat het verweer onbekende feiten bevatte of argumenten die niet weerlegd konden worden wegens tijdgebrek. Het feit dat de rapporten niet volledig beschikbaar waren voor verzoekers levert ook geen schending van artikel 6 EVRM op. Het Hof overweegt dat de Afdeling bestuursrechtspraak, in een zittingskamer in een andere samenstelling, de noodzaak tot het weerhouden van delen van de rapporten heeft onderzocht en dat het rapport ook is voorgelegd aan de Europese Commissie, die het niet in twijfel heeft getrokken. Het Hof benadrukt daarbij dat het hier gaat om zeer uitzonderlijke omstandigheden die voor verzoekers ongetwijfeld nadeel hebben opgeleverd, maar dat dit nadeel adequaat tegenwicht heeft gekregen door het onderzoek van de Afdeling bestuursrechtspraak van het gehele rapport. Het Hof acht de klachten kennelijk ongegrond en verklaart de verzoeken niet-ontvankelijk.

M.W. (46938/10, 17 maart 2015)

Verzoeker, van Afghaanse nationaliteit, heeft twee keer een asielaanvraag in Nederland ingediend. De eerste aanvraag werd afgewezen op basis van artikel 1F van het Vluchtelingenverdrag. Daarnaast werd hij ongewenst verklaard. Verzoeker klaagt bij het Hof dat uitzetting naar Afghanistan een schending van artikel 3 EVRM (verbod van foltering) zou opleveren.
Nadat de regering verzoekers uitzetting naar Afghanistan had gepland diende verzoeker een verzoek tot een voorlopige maatregel bij het Hof in (Procedureregel 39) inhoudende dat hij hangende de procedure bij het Hof niet zou worden uitgezet naar Afghanistan. Het Hof wijst het verzoek af en vraagt verzoeker of hij gelet daarop zijn zaak wil voortzetten. Noch op die vraag, noch op een rappel daarop, reageert verzoeker. Tegen deze achtergrond overweegt het Hof dat verzoeker zijn zaak niet verder wil voortzetten, zoals vermeld in artikel 37 lid 1(a) EVRM. Daarnaast bestaan er geen bijzondere omstandigheden die verder onderzoek van de zaak vereisen.
Het Hof schrapt de zaak daarom van de rol.

H.N. (20651/11, 31 maart 2015)
Verzoekster, van Afghaanse nationaliteit, heeft in 2011 een asielaanvraag in Nederland ingediend, die is afgewezen. Verzoekster heeft hierna een klacht bij het Hof ingediend op grond van artikelen 3 EVRM (verbod van foltering) en 13 EVRM (recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel). Het Hof legt een voorlopige maatregel op (Procedureregel 39) inhoudende dat zolang het Hof de zaak in behandeling heeft verzoekster niet mag worden overgebracht naar Afghanistan.
Op 3 februari 2015 stelt verzoekster het Hof op de hoogte van de door haar verkregen verblijfsvergunning voor bepaalde tijd als familielid van een EU-onderdaan. Verzoekster wil haar zaak voor het Hof doorzetten, omdat zij stelt dat als aan haar in 2011 een verblijfsvergunning voor bepaalde tijd op asielgronden zou zijn verstrekt, zij in 2016 in aanmerking zou zijn gekomen voor een verblijfsvergunning voor onbepaalde tijd. Verzoekster stelt eveneens dat de ontvangen rechtsbijstand niet toereikend was voor de juridische kosten verbonden aan haar klacht voor het Hof. Ze verzoekt het Hof daarom tot betaling van 2.800 euro.
Het Hof overweegt dat het enkele feit dat verzoekster in 2016 niet in aanmerking komt voor een verblijfsvergunning voor onbepaalde tijd, niet raakt aan artikel 3 EVRM, aangezien artikel 3 EVRM geen recht op een verblijfsvergunning garandeert. In het bijzonder overweegt het Hof dat voor verzoekster momenteel geen risico op uitzetting of een behandeling strijdig met artikel 3 EVRM bestaat. Het Hof overweegt daarnaast dat de klacht betreffende artikel 13 EVRM ook geen verder onderzoek behoeft. Het Hof besluit daarop dat verder onderzoek van de klacht niet gerechtvaardigd is onder artikel 37 lid 1(c) EVRM en schrapt de zaak van de rol.
Het Hof overweegt tot slot dat proceskosten, om voor toekenning in aanmerking te komen, daadwerkelijk en noodzakelijkerwijs moeten zijn gemaakt. Omdat verzoekster geen bewijs heeft geleverd van de gemaakte kosten, wijst het Hof dat verzoek af.

Schreurs (73058/13, 14 april 2015)
Verzoeker is bij arrest van 26 februari 2013 van het gerechtshof 's-Hertogenbosch vrijgesproken van witwassen. De gepleegde feiten konden volgens het gerechtshof wel worden gekwalificeerd als oplichting, maar daarvoor kon verzoeker op dat moment niet meer veroordeeld worden. Verzoeker diende vervolgens bij het gerechtshof een verzoek tot schadevergoeding in voor de geleden schade als gevolg van zijn voorlopige hechtenis.

Dit verzoek werd bij beschikking van 28 juni 2013 echter afgewezen onder verwijzing naar de motivering van het arrest van 26 februari 2013. Verzoeker klaagt bij het Hof over schending van artikel 6, lid 2 EVRM (onschuldpresumptie) nu de feiten waarvan hij is vrijgesproken toch een rol spelen in de afwijzing van schadevergoeding.
Het Hof concludeert dat de bewoordingen die volgens verzoeker inbreuk zouden hebben gemaakt op het beginsel van onschuldpresumptie vervat zijn in het arrest van 26 februari 2013. De latere beschikking van 28 juni 2013 bevat slechts een woordelijke herhaling van die passage. Nu verzoeker pas op 18 november 2013 heeft geklaagd bij het Hof en dus niet binnen zes maanden na het arrest van 26 februari 2013, verklaart het Hof het verzoek niet-ontvankelijk op grond van artikel 35, lid 1 en 4 EVRM.

Basarat (43108/12, 21 april 2015)
Verzoeker klaagt bij het Hof dat hij is veroordeeld op basis van bewijs van een getuige die hij niet heeft kunnen ondervragen. Verzoeker stelt dat sprake is van een schending van artikel 6 EVRM.
Verzoeker en de regering komen tot een minnelijke schikking. Het Hof schrapt de zaak van de rol op grond van artikel 39 EVRM.

Chylinski e.a. (38044/12, 21 april 2015)
Verzoekers, van Poolse en Hongaarse nationaliteit, zijn op verschillende tijdstippen en voor verschillende feiten voorlopig aangehouden in verband met een verzoek tot overlevering naar Polen, respectievelijk Hongarije. Vervolgens is verzoekers hun vrijheid ontnomen. Verzoekers wendden zich tot de rechter en stelden dat verlenging van de vrijheidsontneming onrechtmatig was in het licht van het Kaderbesluit betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten. Daarbij verzochten verzoekers de rechtbank prejudiciële vragen te stellen aan het Hof van Justitie van de Europese Unie over deze kwestie. Deze verzoeken werden zowel in eerste aanleg als in hoger beroep afgewezen. Verzoekers stellen bij het Hof onder meer dat de weigering om prejudiciële vragen te stellen in strijd is met artikel 5 lid 4 EVRM (het recht op beoordeling van vrijheidsontneming door een rechterlijke instantie).
Het Hof overweegt dat er voldoende waarborgen in de nationale wet zijn om de rechtmatigheid van de vrijheidsontneming aan de orde te stellen. Verder hadden prejudiciële vragen onmogelijk door het Hof van Justitie beantwoord kunnen worden voordat de nationale rechter had moeten

beslissen. Deze had dus de beantwoording van de prejudiciële vragen niet kunnen meenemen in zijn oordeel over de rechtmatigheid van de voortduring van de vrijheidsontneming van verzoekers. Het Hof verklaart de klachten hierover kennelijk ongegrond en verklaart het verzoek niet-ontvankelijk op grond van artikel 35, lid 3 onder a en lid 4 EVRM.

Kasangaki (44696/13, 21 april 2015)
Verzoeker, van Oegandese nationaliteit, heeft een asielaanvraag ingediend, welke is afgewezen. De rechtbank laat dit besluit in stand. Verzoeker gaat in hoger beroep bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State tegen deze uitspraak en specifiek over de gewijzigde samenstelling van de (enkelvoudige) kamer van de rechtbank, omdat de rechter die de uitspraak deed een andere was dan de zittingsrechter. De Afdeling bestuursrechtspraak stelt verzoeker op die grond in het gelijk, vernietigt de uitspraak van de rechtbank en verwijst de zaak terug naar de rechtbank. Verzoeker is gedurende deze procedure in vreemdelingendetentie gehouden, waartegen hij verschillende keren is opgekomen. Vijf dagen na de uitspraak van Afdeling bestuursrechtspraak, is verzoeker vrijgelaten op grond van een besluit van de verantwoordelijke bewindspersoon. Verzoeker stelt dat artikel 5 lid 1 EVRM is geschonden nu zijn detentie met terugwerkende kracht onrechtmatig was als gevolg van de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak en omdat hij pas vijf dagen na de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak is vrijgelaten. Verzoeker klaagt voorts over een schending van lid 4 en 5 van artikel 5 EVRM, omdat hij niet binnen een redelijke termijn een besluit over de rechtmatigheid van zijn detentie heeft kunnen verkrijgen en hij geen compensatie heeft ontvangen.
Het Hof overweegt dat detentie in beginsel rechtmatig is wanneer deze is gebaseerd op een gerechtelijk bevel. Tenzij een gebrek in het gerechtelijk bevel een grove en duidelijke onregelmatigheid betreft, kan het gebrek aan dit bevel door de nationale rechter in hoger beroep worden verholpen.
Het Hof overweegt dat de Afdeling bestuursrechtspraak de zaak slechts had terugverwezen naar de rechtbank op de formele grond dat de uitspraak in een onrechtmatige samenstelling was gewezen en oordeelt dat daarom niet gesteld kan worden dat het terugkeerbesluit zelf ook vernietigd is door deze uitspraak. Daarom was de detentie niet per definitie onrechtmatig, terwijl deze evenmin op een andere manier is aangetast door een onherstelbare onregelmatigheid. Dit deel van de klacht is daarom kennelijk ongegrond.

Het Hof oordeelt over de klacht onder artikel 5 lid 4 EVRM dat de verzoeker toegang heeft gehad tot een procedure waarbij de rechtmatigheid van zijn detentie tijdig bij een rechtbank beoordeeld kon worden, waardoor ook dit deel kennelijk ongegrond is. Over de klacht onder lid 5 van artikel 5 EVRM oordeelt het Hof dat ook dit deel van de klacht kennelijk ongegrond is, gebaseerd op de conclusie dat de detentie niet onrechtmatig was. Het Hof verklaart het verzoek in zijn geheel niet-ontvankelijk.

OvRAN and others (51016/11, 21 april 2015)
Verzoekers zijn de Orde van Register Adviseurs Nederland (de OvRAN) en vier accountants/consulenten van Nederlandse nationaliteit. Onder Nederlands recht mogen registeraccountants of accountants-administratieconsulenten enkel een dergelijke titel dragen bij lidmaatschap van het Nederlands Instituut voor Registeraccountants (het NIvRA) of de Nederlandse Orde van Accountants-Administratieconsulenten (de NOvAA). Verzoekers hebben uit onvrede met voormelde organisaties de OvRAN opgezet, bedoeld als alternatief voor de NIvRA. In een civiele procedure besloot de rechter dat verzoekers, die niet ook lid zijn van de NIvRA of NOvAA, de titel 'accountant' niet mogen gebruiken en geen wettelijke controles mogen verrichten. Verzoekers hebben geen details verstrekt over deze procedures. Verzoekers klagen bij het Hof onder artikel 11 EVRM (vrijheid van vereniging), artikel 1 protocol 1 (bescherming van eigendom) en in het licht hiervan artikel 14 (verbod van discriminatie). Verzoekers stellen dat zij verplicht zijn lid te worden van NIvRA of NOvAA, zij zonder dergelijk lidmaatschap van hun professionele titel worden beroofd en dat voor buitenlandse accountants het lidmaatschap niet verplicht is voor het uitvoeren van wettelijke controles.
Het Hof beziet eerst of verzoekers de nationale rechtsmiddelen hebben uitgeput. Het overweegt dat verzoekers hebben getracht via een bestuursrechtelijke rechtsgang de nationale wet aangepast te krijgen. De reikwijdte van artikel 13 EVRM strekt echter niet zo ver dat het een rechtsmiddel garandeert waarmee ter discussie kan worden gesteld of nationale wetten in strijd zijn met het EVRM. Verzoekers hebben een ineffectief rechtsmiddel gekozen. Over civiele of andere procedures hebben zij het Hof geen gedetailleerde informatie verschaft. Nu verzoekers niet alle nationale rechtsmiddelen hebben uitgeput, verklaart het Hof het verzoek niet-ontvankelijk op grond van artikel 35 lid 1 en lid 4 EVRM.

K.O.J. (7149/12, 2 juni 2015)
Verzoekster, van Somalische nationaliteit, kwam in maart 2011 samen met haar dochter via onder meer Italië naar Nederland en heeft asiel aangevraagd. De regering heeft de aanvraag afgewezen, omdat Italië op grond van de EU-Dublinverordening verantwoordelijk was voor de behandeling van de asielaanvraag. Verzoekster betoogt bij het Hof dat zij in Italië een risico op een behandeling in strijd met artikel 3 EVRM loopt.
Nadat aan verzoekster in maart 2015 alsnog een verblijfsvergunning asiel is verleend trekt zij haar verzoek in. Het Hof schrapt de zaak van de rol.

Q.A. (23816/08, 2 juni 2015)
Verzoeker is in eerste aanleg veroordeeld tot zeven maanden jeugddetentie vanwege deelname aan een groepsverkrachting. Daarnaast is door de rechtbank tenuitvoerlegging gelast van een eerder opgelegde voorwaardelijke straf tot jeugddetentie van eenendertig dagen voor diefstal. Verzoeker is tegen de uitspraak in hoger beroep en in cassatie gegaan. In cassatie is de straf voor de groepsverkrachting door de Hoge Raad verlaagd tot zes maanden en een week, omdat sprake was van een overschrijding van de redelijke termijn (artikel 6 EVRM). Verzoeker had toen al zeven maanden in voorlopige hechtenis gezeten en is vrijgelaten. Vervolgens is verzoeker opgeroepen om de eerder opgelegde voorwaardelijke straf voor diefstal uit te zitten.
Omdat verzoeker inmiddels meerderjarig was, is deze straf omgezet naar drieëntwintig dagen gewone detentie. Verzoeker heeft daartegen bezwaar gemaakt bij onder meer de met het beleidsterrein executie belaste advocaat-generaal. Hij is van mening dat de tenuitvoerlegging van drieëntwintig dagen verrekend zouden moeten worden met de drieëntwintig dagen die hij te veel heeft vastgezeten in voorlopige hechtenis in de groepsverkrachtingszaak.
Nadat verzoeker en de regering tot een minnelijke schikking zijn gekomen, schrapt het Hof de zaak van de rol.

E.T. (46563/14, 16 juni 2015)
Verzoeker, afkomstig uit Noord-Soedan en behorende tot de Nubische bevolkingsgroep, stelt dat er gegronde redenen zijn om aan te nemen dat zijn uitzetting naar Soedan, in strijd is met artikel 3 EVRM en dat hem daartegen geen effectief rechtsmiddel onder artikel 13 EVRM open stond.
Omdat aan verzoeker hangende de procedure alsnog een tijdelijke verblijfsvergunning op asielgronden is verleend schrapt het Hof de zaak van de rol.

Othymia Investments BV (75292/10, 16 juni 2015)
In deze zaak zijn door de belastingdienst gegevens over verzoekster uitgewisseld met Spanje, van welke uitwisseling verzoekster naderhand in kennis is gesteld. De informatieverstrekking vond plaats op basis van richtlijn 77/799/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen betreffende de wederzijdse bijstand van de bevoegde autoriteiten van de Lidstaten op het gebied van de directe belastingen. Op basis van deze richtlijn zijn genoemde autoriteiten verplicht elkaar alle inlichtingen die van nut kunnen zijn voor een juiste vaststelling van de belastingschuld op het gebied van de belastingen naar het inkomen en vermogen te verstrekken, mits aan de voorwaarden genoemd in de richtlijn is voldaan. De richtlijn is in Nederland tenuitvoergelegd in de Wet op de internationale bijstandverlening bij de heffing van belastingen (WIB). Uitgangspunt is dat betrokkene vooraf in kennis wordt gesteld van de verstrekking. In casu heeft met gebruikmaking van artikel 5, vijfde lid, WIB kennisgeving achteraf plaatsgevonden omdat verzoekster werd verdacht van internationale belastingfraude. Verzoekster klaagt bij het Hof over een schending van artikel 13 EVRM, onder meer omdat voorafgaande rechterlijke toetsing niet mogelijk was. Het Hof overweegt dat voor de beoordeling van de klacht onder artikel 13 EVRM vastgesteld moet worden of sprake is van een “arguable claim” onder artikel 8 EVRM. Volgens het Hof is dat niet het geval, omdat het onderzoek en de verstrekking van gegevens aan de Spaanse belastingautoriteiten, zonder verzoeker daarvan op de hoogte te stellen, wettelijk gerechtvaardigd is, een legitiem doel dient, en noodzakelijk is in een democratische samenleving op basis van de interpretatie van het Hof van Justitie van de Europese Unie van de relevante EU-Richtlijn. Het Hof oordeelt verder dat de klacht dat de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State de mogelijkheid om materiële schadevergoeding toe te kennen beperkt heeft, geen feitelijke basis heeft. Verder heeft verzoeker de beslissing om informatie te verstrekken aan de Spaanse autoriteiten achteraf bij twee gerechtelijke instanties, die voldeden aan de vereisten van artikel 6 EVRM, kunnen laten beoordelen. Het Hof verklaart de klachten onder artikel 13 EVRM kennelijk ongegrond en verklaart het verzoek niet-ontvankelijk.

Van Weerelt (784/14, 16 juni 2015)
Verzoeker, van Nederlandse nationaliteit, had volgens de Belastingdienst een bankrekening in Zwitserland, waarop een Liechtensteinse stichting geregistreerd staat. Ondanks herhaaldelijke verzoeken van de Belastingdienst, heeft verzoeker hierover geen informatie gegeven aan de Belastingdienst. Daarom is hem naar aanleiding van fiscale procedures een dwangsom opgelegd. Naast deze fiscale procedures is een civielrechtelijke procedure tegen verzoeker gestart om relevante informatie over deze stichting los te krijgen. Verzoeker stelt dat hij gedwongen is om in deze civielrechtelijke procedure actief mee te werken aan het verzamelen van bewijsmateriaal, wat tegen hem gebruikt kan worden in een fiscale procedure. Verzoeker stelt ook dat de nationale wet geen wettelijke waarborgen bevat om het gebruik van deze belastinggegevens voor strafzaken te beperken en stelt dat deze punten een schending zijn van het uit artikel 6 EVRM voortvloeiende *nemo tenetur-beginsel* (recht om geen bezwarende verklaringen tegen jezelf af te hoeven leggen).

Het Hof overweegt dat de Belastingdienst verzoeker kon vragen informatie te geven die niet op een andere manier verkregen kon worden om belasting en de rente daarop te kunnen heffen. Daarnaast stelt het Hof dat de Hoge Raad voldoende preventief heeft gehandeld om te voorkomen dat deze informatie gebruikt zal worden voor de vaststelling van een 'criminal charge'. Bovendien was er nog geen sprake van een 'criminal charge' tegen verzoeker en kan er niet van worden uitgegaan dat in de toekomst artikel 6 EVRM op deze basis geschonden zal worden. Verder oordeelt het Hof dat de Hoge Raad met een uitspraak over dit onderwerp een wettelijke waarborg voor het *nemo tenetur-beginsel* heeft gegeven en, in combinatie met de doorwerking van het EVRM in het Nederlandse recht, er voldoende waarborgen zijn om de wettelijke bescherming van dit beginsel te garanderen. Het Hof verklaart de klacht kennelijk ongegrond en verklaart het verzoek niet-ontvankelijk.

A.A.Q (42331/05, 30 juni 2015)
Verzoeker, van Afghaanse nationaliteit, heeft een asielaanvraag in Nederland ingediend, welke is afgewezen op grond van artikel 1F van het Vluchtelingenverdrag. Aan zijn vrouw en acht kinderen is op verschillende momenten een verblijfsvergunning verleend. Na in Nederland te zijn uitgeprocedeerd is verzoeker naar Duitsland gereisd om daar asiel aan te vragen, welk verzoek nog in behandeling is. Aan verzoeker is gedurende

deze procedure een tijdelijke verblijfsvergunning verleend. Verzoeker stelt bij het Hof een reëel risico te lopen behandeld te worden in strijd met artikelen 2 en 3 EVRM bij een uitzetting naar Afghanistan, vanwege zijn functie en positie in het Afghaanse leger tijdens het regeren van de Democratische Volkspartij van Afghanistan (DVPA). Verzoeker stelt daarnaast op basis van artikel 8 EVRM dat het recht op een gezinsleven met zijn vrouw en kinderen is geschonden vanwege het niet kunnen verkrijgen van een Nederlandse verblijfsvergunning en de onmogelijkheid voor zijn gezinsleden om terug te keren naar Afghanistan vanwege hun angst voor vervolging en hun worteling in de Nederlandse maatschappij. Verzoeker stelt dat hij geen daadwerkelijk rechtsmiddel als bedoeld in artikel 13 EVRM heeft gehad voor zijn verzoeken onder artikelen 3 en 8 EVRM.
Het Hof oordeelt over de klachten in relatie tot artikelen 2 en 3 dat, omdat verzoeker nog een lopende asielaanvraag in Duitsland heeft, hij op dit moment geen risico loopt op uitzetting naar Afghanistan. Op basis van artikel 34 van het EVRM is verzoeker daarom geen slachtoffer, waardoor dit deel van het verzoek niet-ontvankelijk is *ratione personæ (artikel 35, lid 3 en 4 van het EVRM)*. Met betrekking tot artikel 8 EVRM oordeelt het Hof dat niet in geschil is dat sprake is van familieleven tussen verzoeker en zijn vrouw. Met betrekking tot zijn kinderen, die allen meerderjarig zijn, merkt het Hof op dat de relatie tussen meerderjarige familieleden niet zonder meer onder de bescherming van artikel 8 EVRM valt zonder dat er sprake is van bijzondere mate van afhankelijkheid die verder gaan dan de normale emotionele banden. Het Hof komt tot de conclusie dat hiervan niet gebleken is en daardoor valt de relatie van verzoeker met zijn kinderen buiten het bereik van artikel 8 EVRM. Het Hof oordeelt vervolgens dat de staat een 'fair balance' heeft gevonden tussen het recht op gezinsleven van verzoeker met zijn vrouw en het algemeen belang. Het Hof stelt dat de ernst van de misdaden onder artikel 1F zwaar heeft mogen meewegen. Het Hof slaat hierbij acht op de in de UNHCR-richtlijnen neergelegde toepasselijke uitzondering op gezinshereniging van personen die onder artikel 1F vallen. De staat heeft tevens mogen meewegen dat niet aannemelijk is dat zijn vrouw niet op de hoogte was van de feiten die aan verzoeker worden tegengeworpen in het kader van artikel 1F. Het Hof stelt dat het niet nodig is om te oordelen of verzoeker het recht op familieleven met zijn vrouw in Afghanistan uit kan oefenen, omdat verzoeker nu geen risico loopt uitgezet te worden naar Afghanistan en daarnaast volgens de Schengenregels zijn vrouw maximaal negentig dagen per zes maanden bij hem kan blijven in

Duitsland en ze daar ook gebruik van heeft gemaakt. Het Hof oordeelt dat om een schending van artikel 13 EVRM vast te stellen er bezien moet worden of er een "arguable complaint" is. Het Hof stelt dat dit niet het geval is, en dat ook als dit wel het geval zou zijn, verzoeker de mogelijkheid heeft gekregen om de negatieve asielbeslissing en beslissing op basis van gezinshereniging te laten herbeoordelen door de rechtbank en de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. Het Hof stelt dat verzoeker in de procedures voldoende mogelijkheden heeft gekregen om zijn zaak toe te lichten, om verzoeken van de tegenpartij te betwisten en om relevante informatie aan te leveren. Daarnaast stelt het Hof dat de onder verwijzing naar het EVRM aangevoerde argumenten zijn betrokken bij voormelde beoordelingen. Het Hof verklaart dit deel van de klacht kennelijk ongegrond en verklaart het verzoek niet-ontvankelijk.

S.S. (67743/14, 1 september 2015)

Verzoeker, van Iraanse nationaliteit, heeft in Nederland een asielverzoek ingediend, dat is afgewezen. Verzoeker stelt dat hij Iran illegaal is uitgereisd en dat hij geen geldige reisdocumenten heeft omdat hij in Iran in de negatieve belangstelling staat van de autoriteiten. Verzoeker stelt dat hij bij uitzetting naar Iran zal worden blootgesteld aan een behandeling in strijd met artikel 3 EVRM.

Het Hof overweegt dat de regering heeft aangevoerd dat uitzetting naar Iran op dit moment alleen mogelijk is als verzoeker beschikt over reisdocumenten en dat de Iraanse ambassade alleen reisdocumenten verstrekt aan Iraanse onderdanen die vrijwillig naar Iran willen terugkeren.

Het Hof stelt vast dat de regering, zolang verzoeker geen geldige reisdocumenten heeft, geen voorbereidingen zal treffen om hem naar Iran uit te zetten. Het Hof stelt verder vast dat de medewerking van verzoeker een noodzakelijke voorwaarde is voor het verkrijgen van reisdocumenten en dat aan deze voorwaarde niet is voldaan. Het Hof stelt dat verzoeker in de toekomst, als er praktische stappen worden gezet om hem uit te zetten, dit kan aanvechten. Het Hof besluit daarop dat verder onderzoek van de klacht niet gerechtvaardigd is onder artikel 37 lid 1(c) EVRM en schrapt de zaak van de rol.

D.T. tegen Nederland en Georgië (28199/12, 15 september 2015)

Verzoeker, van Georgische nationaliteit, heeft in 2007 asiel aangevraagd in Nederland. Verzoeker stelde bij zijn aanvraag dat hij in militaire dienst was geweest aan de grens tussen Georgië en Azerbeidzjan. Hij concentreerde

zich voornamelijk op de bestrijding van drugshandel in de zogenoemde neutrale zone. Hij werd door zijn superieur gevraagd om een vermeende Azerbeidjaanse drugshandelaar, meerdere malen over de grens te begeleiden, hetgeen hij in eerste instantie weigerde. Omdat zijn moeder werd gegijzeld, heeft hij de instructie alsnog opgevolgd. Tijdens een incident op Georgisch grondgebied werd de drugshandelaar in de auto en met het dienstwapen van verzoeker door een man van de *Special Operation Department (SOD)* doodgeschoten. Verzoeker stelt te zijn gevlucht omdat hij werd gezocht door de SOD en de Azerbeidjaanse drugsmaffia. Op basis van een door de Minister van Buitenlandse Zaken opgesteld individueel ambtsbericht is de asielaanvraag van verzoeker afgewezen. Uit het ambtsbericht blijkt dat volgens verschillende bronnen verzoeker niet gezocht wordt door de SOD en hij verder niet verdacht wordt van het plegen van strafbare feiten. Bovendien werd de asielaanvraag afgewezen, omdat verzoeker hulp had kunnen vragen bij de Georgische autoriteiten indien hij te vrezen had voor corrupte ambtenaren of de Azerbeidzjaanse drugsmaffia.
Het Hof overweegt ten eerste dat de nationale autoriteiten het meest geschikt zijn om de geloofwaardigheid van feiten in een zaak te beoordelen. De informatie uit het individueel ambtsbericht waaruit blijkt dat verzoeker ontslagen is in verband met een reorganisatie, is in overeenstemming met informatie uit het algemene ambtsbericht van 15 december 2009 waaruit blijkt dat corruptie één van de belangrijkste redenen was voor een ingrijpende reorganisatie bij de Georgische politie. Het Hof oordeelt dat er geen aanwijzingen zijn dat verzoeker sinds zijn vertrek uit Georgië in de negatieve belangstelling heeft gestaan van de Georgische autoriteiten of individuen betrokken bij het incident. Er is daarom niet vastgesteld dat verzoeker bij uitzetting naar Georgië een reëel risico loopt op een behandeling in strijd met artikel 3 van het EVRM. Het Hof verklaart de klacht in zoverre kennelijk ongegrond. Het Hof oordeelt dat artikel 13 EVRM in deze zaak niet van toepassing is, omdat er geen sprake is van een “arguable claim” onder artikel 3 EVRM. De klacht wordt in zoverre eveneens kennelijk ongegrond verklaard. Het Hof verklaart vervolgens het verzoek niet-ontvankelijk.

E.M. (32452/14, 3 november 2015)
Verzoekster, van Angolese nationaliteit, voert bij het Hof aan dat overdracht aan Italië onder de EU-Dublinverordening in strijd is met artikel 3 EVRM (verbod op foltering en onmenselijke behandeling). Verzoekster stelt voorts dat de weigering van Nederland haar asielaanvraag in behandeling te

nemen in strijd is met artikel 8 EVRM (recht op familieleven) omdat zij als gevolg van de overdracht aan Italië gescheiden zou worden van haar pasgeboren kind dat de Nederlandse nationaliteit heeft.
Het Hof legt een voorlopige maatregel op (Procedureregel 39), inhoudende dat zolang het Hof de zaak in behandeling heeft verzoekster niet mag worden overgebracht naar Italië. Vervolgens heeft Nederland de beslissing dat Italië verantwoordelijk is voor de behandeling van de asielaanvraag ingetrokken en verklaard de asielaanvraag in behandeling te nemen. Verzoekster handhaaft haar klacht omdat zij van mening is dat door de behandeling van de asielaanvraag nog niet zeker is dat artikel 8 EVRM gewaarborgd blijft.
Het Hof overweegt dat als gevolg van de beslissing van Nederland om de asielaanvraag in behandeling te nemen, geen risico bestaat dat verzoekster zal worden overgedragen aan Italië. Gelet hierop bestaat geen reden om het onderzoek naar de vermeende schending van artikel 3 EVRM voort te zetten. Het Hof schrapt de zaak in zoverre van de rol. Omdat nog geen definitieve beslissing is genomen op de asielaanvraag en niet is gebleken dat verzoekster een verblijfsvergunning regulier heeft ingediend, acht het Hof de klacht over schending van artikel 8 EVRM voorbarig en verklaart het verzoek in zoverre niet-ontvankelijk.

J.A. e.a. (21459/14, 3 november 2015)
Verzoeksters, een moeder en haar twee dochters van Iraanse nationaliteit waarvan één minderjarig, voeren bij het Hof aan dat zij bij overdracht aan Italië onder de EU-Dublinverordening een reëel risico lopen op behandeling in strijd met artikel 3 EVRM (verbod op foltering en onmenselijke behandeling). De moeder stelt voorts dat zij vanwege haar gezondheidsklachten afhankelijk is van hulp van haar zus die in Nederland woont.
Het Hof legt een voorlopige maatregel op (Procedureregel 39), inhoudende dat zolang het Hof de zaak in behandeling verzoeksters niet mogen worden overgebracht naar Italië. Nadat Nederland, in het licht van de zaak Tarakhel tegen Zwitserland (92917/12, 4 november 2014), heeft verklaard de overdracht niet plaats te laten vinden zonder garanties van Italië dat het gezin bij elkaar kan blijven en opvang zal krijgen dat passend is gelet op de leeftijd van de kinderen, beëindigt het Hof de voorlopige maatregel.
Het Hof stelt vast dat het hier gaat om een alleenstaande moeder met een meerderjarige en minderjarige dochter, en dat zij daarmee tot een kwetsbare groep behoren die speciale bescherming verdient. Het Hof stelt verder

vast dat de situatie in Italië op geen enkele manier vergelijkbaar is met de situatie in Griekenland ten tijde van M.S.S. t. België en Griekenland (30696/09, 21 januari 2011). De Italiaanse regering is op de hoogte gesteld van de komst van de familie en van de medische situatie van verzoeksters. Tevens zal men geëscorteerd worden in verband met suïciderisico van één van de verzoeksters. Verzoeksters zullen worden opgevangen in één van 161 opvangplaatsen welke speciaal gereserveerd zijn voor families met minderjarige kinderen. Het Hof overweegt dat verzoeksters niet hebben aangetoond dat overdracht aan Italië ernstige gevolgen in de zin van artikel 3 EVRM zou hebben. Ook acht het Hof niet aannemelijk dat verzoeksters in Italië geen aanspraak kunnen maken op (medische) voorzieningen. Om deze redenen acht het Hof de klacht kennelijk ongegrond en het verzoek om die reden niet-ontvankelijk.

A.T.H. (54000/11, 17 november 2015)
Verzoekster, geboren in Ethiopië, stelt dat zij van Eritrese nationaliteit is omdat haar ouders van Eritrese nationaliteit zijn. In 2007 heeft verzoekster onder een andere identiteit asiel aangevraagd in Italië. Zij heeft in Italië een verblijfsvergunning gekregen geldig tot 2012. Verzoekster stelt dat zij als gevolg van de verlening van de verblijfsvergunning in Italië geen recht meer had op voorzieningen waardoor zij aldaar op straat moest leven en geen aanspraak kon maken op medische hulp. In 2009 heeft verzoekster, die toen zwanger was, Italië verlaten en is zij naar Nederland gereisd. In Nederland is gebleken dat zij HIV-positief is. Zij heeft in Nederland asiel aangevraagd. De asielaanvraag is gelet op de EU-Dublinverordening afgewezen.
Verzoekster voert bij het Hof aan dat overdracht aan Italië onder de EU-Dublinverordening een schending van artikel 2 (recht op leven) en artikel 3 EVRM (verbod op foltering en onmenselijke behandeling) zou inhouden nu zij aldaar een reëel risico loopt te overlijden gelet op de slechte leefomstandigheden in Italië.
Het Hof legt een voorlopige maatregel op (Procedureregel 39), inhoudende dat zolang het Hof de zaak in behandeling heeft verzoekster niet mag worden overgebracht naar Italië. Nadat Nederland desgevraagd uitleg heeft gegeven over de praktische consequenties van de uitspraak van 4 november 2014 in de zaak Tarakhel tegen Zwitserland (29217/12, 4 november 2014), beëindigt het Hof de voorlopige maatregel.
Het Hof merkt op dat verzoekster moet worden aangemerkt als asielzoeker in Italië omdat de geldigheid van de eerder aan haar verleende verblijfsvergunning

is verstreken. Onder verwijzing naar de overwegingen in de Tarakhel-uitspraak neemt het Hof verder in aanmerking dat verzoekster, gelet op haar gezondheid en het feit dat zij een alleenstaande moeder is van een minderjarig kind, behoort tot een kwetsbare groep die bijzondere bescherming verdient. Het Hof stelt verder vast dat de situatie in Italië op geen enkele manier vergelijkbaar is met de situatie in Griekenland ten tijde van M.S.S. t. België en Griekenland (30696/09, 21 januari 2011). Het Hof stelt eveneens vast dat de Italiaanse autoriteiten op de hoogte zijn gesteld door de Nederlandse autoriteiten dat verzoekster een met HIV besmette alleenstaande moeder is met een minderjarig kind. Verzoekster zal met haar minderjarige kind worden opgevangen in één van 161 opvangplaatsen welke speciaal gereserveerd is voor families met minderjarige kinderen. Het Hof oordeelt echter dat verzoekster niet heeft aangetoond dat wanneer zij met haar kind naar Italië terugkeert zij onderworpen wordt aan een dusdanige behandeling dat sprake is van schending van artikel 3 EVRM. Het Hof ziet geen aanleiding om aan te nemen dat verzoekster geen toegang zou kunnen krijgen tot de in Italië beschikbare voorzieningen voor een asielzoekende alleenstaande moeder. Het Hof wijst er daarbij nog op dat verzoekster een nieuwe klacht kan indienen bij het Hof indien nodig. Om deze redenen acht het Hof de klacht kennelijk ongegrond en het verzoek om die reden niet-ontvankelijk.

F.J., A.J. en R.P. (37504/12 en 78146/12, 17 november 2015)
Verzoekers, allen van Iraanse nationaliteit, hebben in juni 2011 respectievelijk februari 2009 asiel aangevraagd in Nederland. Deze aanvragen en ook een daaropvolgende tweede aanvraag van R.P. werden afgewezen. Verzoekers stellen dat uitzetting naar Iran een schending zou vormen van artikel 3 EVRM (verbod van foltering en onmenselijke behandeling). R.P. klaagt voorts dat uitzetting naar Iran in strijd is met artikel 2 EVRM (recht op leven) en dat de Iraanse autoriteiten de rechten in artikelen 5, 6, 8, 9 en 10 EVRM niet zouden eerbiedigen. Daarnaast is volgens R.P. de procedure bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State geen effectief rechtsmiddel en dus in strijd met artikel 13 EVRM. De regering stelt dat uitzetting van afgewezen asielzoekers naar Iran alleen mogelijk is wanneer zij in het bezit zijn van geldige reisdocumenten en dat de Iraanse vertegenwoordiging alleen reisdocumenten aan Iraniërs verstrekken die verklaren te willen terugkeren. Een reisdocument zal dan ook alleen verkregen kunnen worden indien verzoekers mee willen werken aan het verkrijgen daarvan. Verzoekers hebben geen geldig reisdocument en willen niet vrijwillig terugkeren.

Het Hof overweegt dat Nederland verzoekers niet zal uitzetten naar Iran zolang zij geen geldige reisdocumenten hebben en dat medewerking van verzoekers een noodzakelijke voorwaarde is voor de verkrijging van een reisdocument van de Iraanse vertegenwoordiging. Voorts overweegt het Hof dat in geval in de toekomst niettemin stappen worden ondernomen om verzoekers naar Iran uit te zetten, verzoekers daartegen kunnen opkomen. Gelet hierop bestaat geen reden om het onderzoek naar de vermeende schending van artikel 2 en 3 EVRM voort te zetten. Het Hof schrapt de zaken in zoverre van de rol. Met betrekking tot de overige klachten van R.P. acht het Hof schending van genoemde artikelen niet aan de orde en verklaart deze klachten derhalve kennelijk ongegrond. Het verzoek van R.P. is om die reden in zoverre niet-ontvankelijk, aldus het Hof.

Herman (35965/14, 17 november 2015)
Verzoeker is aangehouden op verdenking van inbraak. Hij is 8,5 uur na zijn aanhouding, en 7,5 uur na zijn voorgeleiding in verzekering gesteld. Daarmee is de wettelijke termijn van 6 uur voor ophouding voor onderzoek (artikel 61 Wetboek van Strafvordering) overschreden. De dienstdoende hulpofficier heeft in een proces-verbaal verklaard dat de overschrijding van deze termijn een fout is geweest. In de nationale procedure is door de rechter-commissaris geoordeeld dat geen sprake is geweest van onrechtmatige detentie, maar slechts van een vormverzuim. De rechtbank en het gerechtshof ('s-Hertogenbosch) hebben erkend dat sprake is geweest van een onrechtmatigheid in de inverzekeringstelling. Omdat zich daarbij geen concreet nadeel voor verdachte zou hebben voorgedaan, heeft dit niet tot strafvermindering geleid. Verzoeker heeft daarop een klacht ingediend bij het Hof over een schending van artikel 5 eerste lid (c) van het EVRM.
Het lukt partijen niet om tot een schikking te komen. In een eenzijdige verklaring erkent de regering dat de vrijheidsberoving in strijd is geweest met artikel 5 lid 1 aanhef en sub c EVRM en dat in strijd met artikel 5 lid 5 EVRM geen schadeloosstelling is verleend. De regering kent alsnog schadevergoeding toe.
Het Hof acht de verklaring en de geboden schadevergoeding voldoende en schrapt de zaak van de rol op grond van artikel 37 lid 1 sub c EVRM.

L.N.T. (28686/14, 17 november 2015)
Verzoekster, van Eritrese nationaliteit, voert bij het Hof aan dat overdracht aan Italië onder de EU-Dublinverordening in strijd is met artikel 3 EVRM (verbod van foltering en onmenselijke behandeling). Tevens klaagt verzoekster over schending van artikel 8 EVRM en artikel 13 EVRM.
Het Hof legt een voorlopige maatregel op (Procedureregel 39), inhoudende dat zolang het Hof de zaak in behandeling heeft verzoekster niet mag worden overgebracht naar Italië. Vervolgens bericht de regering het Hof dat verzoekster in de gelegenheid zal worden gesteld een nieuwe asielaanvraag in te dienen, dat die aanvraag in Nederland zal worden behandeld en dat de Italiaanse autoriteiten zijn ingelicht dat verzoekster niet zal worden overgedragen. Verzoekster trekt daarop haar verzoek in.
Het Hof schrapt de zaak van de rol op grond van artikel 37 lid 1 sub b EVRM en beëindigt de voorlopige maatregel.

Nzapali (6107/07, 17 november 2015)

Verzoeker, van Congolese nationaliteit, was tot 1997 een hooggeplaatst militair tijdens het Mobuto-regime in voormalig Zaïre. Hij heeft samen met zijn vrouw en een van zijn dochters in 1998 asiel aangevraagd in Nederland. De zoon van verzoeker had reeds een verblijfsvergunning in Nederland en een andere dochter werd in 2002 in Nederland geboren. De asielaanvraag van verzoeker werd afgewezen omdat er zwaarwegende redenen waren om te veronderstellen dat hij zich schuldig zou hebben gemaakt aan gedragingen als bedoeld in artikel 1F van het Vluchtelingenverdrag. Uitzetting van verzoeker bleef evenwel achterwege omdat aangenomen werd dat hij bij terugkeer naar zijn land van herkomst een reëel risico op een behandeling in strijd met artikel 3 EVRM zou lopen. In 2004 is verzoeker in Nederland ter zake van in de Democratische Republiek Congo gepleegde foltering veroordeeld tot een gevangenisstraf. Verzoeker is vervolgens ongewenst vreemdeling verklaard. Verzoeker stelt in een patstelling terecht te zijn gekomen door aan de ene kant de ongewenstverklaring, waardoor hij niet in Nederland mocht blijven, en aan de andere kant gelet op artikel 3 EVRM niet kon worden uitgezet naar zijn land van herkomst en voor hem nauwelijks mogelijkheden waren zich elders buiten Nederland te vestigen. In 2008 heeft verzoeker een geldige verblijfstitel in België verkregen. Verzoeker klaagt dat de ongewenstverklaring in strijd is met artikel 3 EVRM aangezien hij als gevolg daarvan een strafbaar feit pleegt door in Nederland te blijven, terwijl hij in geen ander land terecht kon. Verzoeker voert tevens

aan dat de ongewenstverklaring in strijd is met artikel 8 EVRM, aangezien hij zich genoodzaakt zag om onder te duiken en als gevolg daarvan zijn familie niet meer kon zien. Ten slotte stelt verzoeker dat hem, in strijd met artikel 13 EVRM, geen daadwerkelijk rechtsmiddel tegen de ongewenstverklaring ter beschikking stond.
Het Hof overweegt ten aanzien van de klacht over artikel 3 EVRM dat ongewenstverklaring van een persoon die niet kan terugkeren naar zijn land van herkomst op zichzelf niet leidt tot een schending van artikel 3 EVRM, ook niet in het geval dit tot strafrechtelijke vervolging en veroordeling kan leiden. Dit kan volgens het Hof anders liggen in geval van opeenvolgende strafrechtelijke procedures tegen betrokkene en/of betrokkene ondanks redelijke inspanningen om verblijf in een derde land te verkrijgen voortdurend het risico loopt op strafrechtelijke vervolging en veroordeling en zich daaraan niet kan onttrekken. Van een dergelijke situatie was volgens het Hof in het onderhavige geval geen sprake. Het Hof oordeelt de klacht onder artikel 3 EVRM dan ook kennelijk ongegrond. Ten aanzien van de klacht over schending van artikel 8 EVRM is het Hof van oordeel dat verzoeker niet alle nationale rechtsmiddelen heeft uitgeput en het verzoek in zoverre op grond van artikel 35 lid 1 en 4 EVRM dient te worden verworpen. Nu er geen sprake is van enige verdragsschending, is ook de klacht onder artikel 13 EVRM ongegrond. Het Hof verklaart het verzoek om deze redenen niet-ontvankelijk.

S.B. en M.R. (63999/13 en 60814/14, 17 november 2015)
Verzoekers, beiden van Iraanse nationaliteit, hebben in januari 2012 respectievelijk februari 2011 een eerste asielaanvraag ingediend in Nederland. Deze aanvragen en ook daaropvolgende aanvragen werden afgewezen. Verzoekers stellen dat uitzetting naar Iran een schending zou vormen van artikel 3 EVRM (verbod van foltering en onmenselijke behandeling). Voorts stellen verzoekers dat voor hen geen effectief rechtsmiddel als bedoeld in artikel 13 EVRM beschikbaar is ten aanzien van hun klachten. S.B. klaagt verder over schending van artikel 13 EVRM in samenhang met artikel 9 EVRM (vrijheid van gedachten, geweten en godsdienst).
Het Hof legt een voorlopige maatregel op (Procedureregel 39), inhoudende dat zolang het Hof de zaak in behandeling heeft verzoekers niet mogen worden overgebracht naar Iran. De regering stelt dat uitzetting van afgewezen asielzoekers naar Iran alleen mogelijk is wanneer zij in het bezit zijn van een geldig reisdocumenten dat de Iraanse vertegenwoordiging

alleen reisdocumenten aan Iraniërs verstrekken die verklaren te willen terugkeren. Verzoekers hebben geen geldig reisdocument en willen niet terugkeren naar Iran.
Het Hof overweegt dat Nederland verzoekers niet zal uitzetten naar Iran zolang zij geen geldige reisdocumenten hebben en dat medewerking van verzoekers een noodzakelijke voorwaarde is voor de verkrijging van een reisdocument van de Iraanse vertegenwoordiging. Voorts overweegt het Hof dat in geval in de toekomst niettemin stappen worden ondernomen om verzoekers naar Iran uit te zetten, verzoekers daartegen kunnen opkomen. Gelet hierop bestaat geen reden om het onderzoek naar de vermeende schending van artikel 3 EVRM voort te zetten. Het Hof schrapt de zaken in zoverre van de rol. Met betrekking tot de overige klachten acht het Hof schending van genoemde artikelen niet aan de orde en verklaart deze klachten derhalve kennelijk ongegrond. De verzoeken zijn om die reden niet-ontvankelijk aldus het Hof.

Comité van Ministers

Uitspraken van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens[3]

Geerings (30810/03, 1 maart 2007 (gronden) en 14 februari 2008 (billijke genoegdoening))
Het Hof oordeelde dat sprake was van een schending de onschuld-presumptie door het opleggen van een maatregel tot ontneming van wederrechtelijk verkregen voordeel die is gebaseerd op misdrijven waarvan verzoeker is vrijgesproken.
Op 17 juni 2013 was in deze zaak al een Action Report aan het Comité van Ministers gestuurd. Het secretariaat van het Comité heeft echter gevraagd om verduidelijking van de in het Action Report neergelegde algemene maatregelen betreffende de ontnemingspraktijk. Een nadere toelichting is op 14 april 2015 aan het Comité gezonden.

Vidgen (29353/06, 10 juli 2012)
Het Hof oordeelde dat het recht van verzoeker op een eerlijk proces was geschonden, omdat hij was veroordeeld op basis van verklaringen van getuigen, terwijl hij geen mogelijkheid heeft gehad om deze getuigen te horen (artikel 6 leden 1 en 3(d) EVRM).
Verzoeker heeft zijn straf uitgezeten en is vrijgelaten. Hij heeft een herzieningsverzoek ingediend, welk verzoek door het gerechtshof ‘s-Hertogenbosch op 4 juni 2013 is ingewilligd. Het gerechtshof heeft besloten dat de onderzoeksrechter twee getuigen opnieuw moet horen, evenals verzoeker, die nu in Australië woont. Die procedure is in gang gezet, maar zal tijd kosten. De regering heeft het Comité van Ministers in een Action Plan van 11 mei 2015 geïnformeerd dat de uitkomst in de strafzaak eind 2015 wordt verwacht. Daarvan was aan het eind van 2015 echter nog geen sprake.

[3] Door de regering genomen maatregelen tot tenuitvoerlegging van Hofuitspraken daterend van voor het rapportagejaar, waarop het Comité van Ministers toezicht uitoefent op grond van artikel 46 lid 2 EVRM.

Jeunesse (12738/10, 3 oktober 2014, Grote Kamer)
Het Hof heeft geoordeeld dat de regering in strijd heeft gehandeld met het recht van verzoekster op respect voor haar familieleven op grond artikel 8 EVRM en dat een positieve verplichting rust op Nederland om verzoekster verblijf in Nederland toe te staan, omdat sprake was van uitzonderlijke omstandigheden. Het Hof heeft overwogen dat de regering onder meer de nationaliteit, de lange verblijfsduur van verzoekster, de belangen van de kinderen van verzoekster en de moeilijkheden die het gezin zou ondervinden bij vestiging in het land van herkomst van verzoekster onvoldoende hadden onderzocht en meegewogen.
Aan verzoekster is een verblijfsvergunning verleend. De regering heeft de opgelegde schadevergoeding en vergoeding voor kosten aan verzoekster betaald. Op 1 april 2015 is een Action Report aan het Comité gezonden.
De regering heeft het Comité geïnformeerd dat zij geen aanleiding zag om het immigratiebeleid betreffende gezinshereniging of –vorming aan te passen. Wel is de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) eraan herinnerd aan het belang van een grondige en inzichtelijke belangenafweging in elke zaak, waarbij de persoonlijke omstandigheden moeten worden meegewogen. Om dit te bewerkstelligen is de werkinstructie voor de IND over toepassing van artikel 8 EVRM aangepast. Het Comité heeft op 24 september 2015 geoordeeld dat hiermee toekomstige schendingen voorkomen kunnen worden en heeft een Final Resolution aangenomen, waarmee deze zaak is afgesloten.

Jaloud (47708/08, 20 november 2014, Grote Kamer)
Het Hof oordeelde dat Nederland de procedurele verplichtingen onder artikel 2 EVRM (recht op leven) heeft geschonden, omdat het onderzoek naar een dodelijk schietincident in Irak in 2004, waar een Nederlandse militair bij was betrokken, onvoldoende effectief is uitgevoerd.
De regering heeft de opgelegde schadevergoeding en vergoeding voor kosten aan verzoeker betaald. Op 20 mei 2015 heeft de regering middels een Action Plan het Comité van Ministers geïnformeerd over de wijze waarop Nederland verder uitvoering geeft aan de uitspraak. In het plan constateert de regering dat het, gezien het tijdsverloop en het feit dat bepaalde tekortkomingen in het onderzoek onherstelbaar zijn, onmogelijk is een nieuw onderzoek naar het schietincident te doen dat meer in lijn is met de standaarden zoals aangegeven door het Hof in zijn uitspraak. Bovendien is het oordeel van de officier van justitie in 2004, dat de betrokken

Nederlandse militair mocht menen te handelen uit zelfverdediging, nog altijd houdbaar. Het Openbaar Ministerie heeft, afgezien van strafvervolging, geen instrumenten ter beschikking om de gebeurtenissen in 2004 te laten onderzoeken door de strafrechter. Verzoeker kan echter op grond van artikel 12 van het Wetboek van Strafvordering wel een klacht indienen bij het gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, waarna het gerechtshof vervolgens alsnog een strafvervolging kan bevelen.
In de aanloop naar de behandeling door het Comité van Ministers is op verzoek van het secretariaat van het Comité in een herzien Action Plan op 4 september 2015 nader toegelicht waarom het Openbaar Ministerie heeft besloten niet tot verdere vervolging van de betrokken Nederlandse militair over te gaan. Hierin wordt nader uiteengezet welke overwegingen aan het in 2004 genomen besluit tot niet-vervolging ten grondslag hebben gelegen, alsmede welke overwegingen zijn voortgekomen uit nadere onderzoekshandelingen in 2007. Aangezien de tekortkomingen in het onderzoek als vastgesteld door het Hof geen afbreuk doen aan de beslissing van de officier van justitie uit 2004 acht het Openbaar Ministerie geen gronden aanwezig om de betrokken militair als verdachte aan te merken en is er derhalve geen aanleiding om hem strafrechtelijk te vervolgen. In het kader van de tenuitvoerlegging van de uitspraak van het Hof is in augustus 2015 een ambtsbericht uitgegaan van het Openbaar Ministerie aan de voorzitter van het College van procureurs-generaal. Dit ambtsbericht is eveneens toegestuurd aan het Comité van Ministers. In het herziene Action Plan wordt eveneens de procedure c.q. gang van zaken geschetst van een eventuele beklagprocedure bij het gerechtshof Arnhem-Leeuwarden op grond van artikel 12 van het Wetboek van Strafvordering.
Wat de algemene maatregelen ter uitvoering van de uitspraak betreft, is op verzoek van het parlement het Nederlandse stelsel van militair strafprocesrecht bij operaties van Nederlandse militairen in risicogebieden in de periode 2000-2005 geëvalueerd door onafhankelijke deskundigen. Bij deze evaluatie is ook onderhavige zaak betrokken. De evaluatie heeft tot 21 aanbevelingen geleid in het rapport van de Commissie Borghouts en die hebben weer geleid tot een aantal concrete maatregelen met betrekking tot militaire operaties. Voorts is het Openbaar Ministerie bezig nadere instructies te ontwikkelen om de effectiviteit van het onderzoek in dit soort situaties te kunnen waarborgen. Daarnaast worden nadere instructies voor de Koninklijke Marechaussee ontwikkeld omtrent de coördinatie en samenwerking met lokale justitiële autoriteiten en coalitiepartners in militaire operatiegebieden.

Geisterfer (15911/08, 9 december 2014)
Het Hof heeft geoordeeld dat artikel 5 lid 1 sub c jo. lid 3 EVRM is geschonden, omdat verzoeker opnieuw in voorlopige hechtenis is genomen, zonder dat afdoende was gemotiveerd dat verzoeker een ernstig gevaar voor de openbare orde vormde.
De regering heeft de opgelegde schadevergoeding en vergoeding voor kosten aan verzoeker betaald. Op 4 september 2015 is een Action Report aan het Comité gezonden. De regering heeft het Comité geïnformeerd dat de omstandigheden in deze zaak uitzonderlijk zijn en niet veel voorkomen. In deze zaak was sprake van langdurige voorlopige hechtenis en is verzoeker na vrijlating opnieuw in hechtenis genomen. Verwacht wordt dat het voldoende is dat de verspreiding van deze uitspraak onder het publiek en de rechterlijke macht toekomstige schendingen zal voorkomen. De uitspraak is al toegepast door het gerechtshof in Amsterdam en maakt deel uit van het beoordelingskader.

Rapporten Europees Comité voor Sociale Rechten[4]

Conference of European Churches (CEC) (90/2013, 1 juli 2014)
Het Europees Comité voor Sociale Rechten heeft in deze zaak geconcludeerd dat artikel 13, lid 4 ESH (recht op sociale en medische bijstand) en artikel 31, lid 2 ESH (recht op opvang) zijn geschonden doordat in Nederland geen voedsel, kleding en onderdak wordt geboden aan uitgeprocedeerde vreemdelingen.
Op 15 april 2015 wijst het Comité van Ministers in een resolutie expliciet op de beperking in de personele reikwijdte van het ESH en bevestigt daarmee het Nederlandse standpunt dat vreemdelingen zonder rechtmatig verblijf niet vallen onder de reikwijdte van het ESH. Het Comité van Ministers doet Nederland de aanbeveling om te rapporteren over mogelijke ontwikkelingen op nationaal niveau rond de opvang van vreemdelingen. Conform Artikel D, subartikel 10 ESH, heeft de regering in het kader van de jaarlijkse nationale ESH-rapportage in oktober 2015 over de follow-up van deze zaak gerapporteerd aan het Europees Comité voor Sociale Rechten. Met de resolutie van het Comité van Ministers is de collectieve klachtprocedure ten einde gekomen.

---

[4] Door het Comité van Ministers aangenomen resoluties op grond van Artikel D, subartikel 9, van het Herzien Europees Sociaal Handvest (ESH) naar aanleiding van rapporten van het Europees Comité voor Sociale Rechten in het kader van de collectieve klachtprocedure onder het ESH.

European Federation of National Organisations working with the Homeless (FEANTSA) (86/2012, 2 juli 2014)

Het Europees Comité voor Sociale Rechten heeft in deze zaak geconcludeerd dat de artikelen 13 (recht op sociale en geneeskundige bijstand), 19 (recht van migrerende werknemers en hun gezinnen op bescherming en bijstand), 30 (recht op bescherming tegen armoede en sociale uitsluiting) en 31 (recht op huisvesting) uit het ESH zijn geschonden, doordat de Wet maatschappelijke ondersteuning onvoldoende garandeert dat genoemde rechten ook daadwerkelijk beschikbaar en van voldoende kwaliteit zijn voor een ieder die behoeftig is. Ten aanzien van de artikelen 13 en 31 concludeert het ECSR dat deze evenzeer van toepassing zijn op illegaal in Nederland verblijvende daklozen.

Op 15 april 2015 wijst het Comité van Ministers in een resolutie expliciet op de beperking in de personele reikwijdte van het ESH en bevestigt daarmee het Nederlandse standpunt dat vreemdelingen zonder rechtmatig verblijf niet vallen onder de reikwijdte van het ESH. Het Comité van Ministers doet Nederland de aanbeveling om te rapporteren over mogelijke ontwikkelingen op nationaal niveau rond de opvang van daklozen. Conform Artikel D, subartikel 10 ESH, heeft de regering in het kader van de jaarlijkse nationale ESH-rapportage in oktober 2015 over de follow-up van deze zaak gerapporteerd aan het Europees Comité voor Sociale Rechten. Met de resolutie van het Comité van Ministers is de collectieve klachtprocedure ten einde gekomen.

Verenigde Naties

Mensenrechtencomité

E.L.K. (2050/2011, 30 maart 2015)
Verzoeker, van Angolese nationaliteit, heeft in 2001 een asielaanvraag in Nederland ingediend. Na een procedure van zes jaar werd het laatste afwijzende besluit in stand gehouden in hoger beroep. Hierna verzocht verzoeker de verantwoordelijke bewindspersoon om zijn discretionaire bevoegdheid te gebruiken voor het verlenen van een verblijfsvergunning voor bepaalde tijd. Op dit verzoek volgde een afwijzend besluit dat ook in hoger beroep in stand bleef. Vervolgens wendde verzoeker zich tot het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, maar zijn klacht werd door het Hof niet-ontvankelijk verklaard vanwege het overschrijden van de beroepstermijn. Verzoeker klaagt bij het Mensenrechtencomité dat hij mede door de duur van de procedure persoonlijke en sociale banden met Nederland heeft ontwikkeld en dat zijn uitzetting een schending van het recht op privéleven als bedoeld in artikel 17 van het Internationaal Verdrag inzake Burgerrechten en Politieke Rechten (IVBPR) zou opleveren.
Het Comité overweegt dat verzoeker algemene redenen geeft voor zijn banden met Nederland en onvoldoende heeft gemotiveerd waarom uitzetting naar Angola een disproportionele maatregel zou zijn, strijdig met artikel 17 IVBPR. Het Comité concludeert dat verzoeker zijn klacht niet voldoende heeft onderbouwd en verklaart het verzoek niet ontvankelijk.

Comité voor de Uitbanning van Discriminatie van Vrouwen

N. (39/2012, 17 februari 2014)[5]

Verzoekster, van Mongoolse nationaliteit, heeft in Nederland asiel gevraagd. Verzoekster heeft aan haar aanvraag ten grondslag gelegd dat zij in Mongolië het slachtoffer is geworden van herhaaldelijk fysiek geweld, zoals verkrachtingen, door haar voormalige werkgever, tegen wie de Mongoolse autoriteiten geen bescherming kunnen of willen bieden. De asielaanvraag is afgewezen. Verzoekster betoogt bij het Comité dat sprake is van gender-gerelateerd geweld dat kan worden aangemerkt als discriminatie. Zij voert verder aan dat omdat het VN-Vrouwenverdrag (CEDAW) van toepassing is op alle vrouwen op het grondgebied van Verdragsstaten, het ook van toepassing is op derdelanders die asiel aanvragen in Nederland. Volgens haar is de regering verantwoordelijk voor de bescherming van vrouwen tegen discriminatie in hun herkomstlanden door ze toestemming te verlenen in Nederland te blijven. Verzoekster betoogt dat de regering in strijd heeft gehandeld met de artikelen 2 (uitbanning van discriminatie), 3 (verzekeren van ontplooiing en ontwikkeling van vrouwen) en 6 (bestrijden van uitbuiting van vrouwen) van het VN-Vrouwenverdrag.

Het Comité overweegt allereerst dat het betoog van de regering dat verzoekster de nationale rechtsmiddelen niet heeft uitgeput, omdat zij in de nationale procedure niet expliciet een beroep heeft gedaan op gender-gerelateerde discriminatie, maar alleen op schending van het verbod van *refoulement*, niet slaagt. Het Comité herhaalt dat de essentie van het verbod van *refoulement* is dat Verdragsstaten geen personen terugsturen naar een land waar zij te vrezen hebben voor vervolging, inclusief vervolging dat gendergerelateerd is. Het Comité overweegt dat het bevoegd is om over het geschil te oordelen, ook al heeft het geweld zich afgespeeld buiten het Nederlandse grondgebied. Over de inhoud van de klacht oordeelt het Comité dat verzoekster de gestelde schending van de artikelen 3 en 6 niet voldoende heeft onderbouwd. Voor het overige oordeelt het Comité dat verzoekster niet heeft onderbouwd dat de Mongoolse autoriteiten haar niet kunnen beschermen tegen haar werkgever. Ze heeft eveneens niet onderbouwd waarom haar werkgever, vijf jaar na de gebeurtenissen, nog steeds een reële dreiging voor haar zou vormen. Bovendien heeft zij onvoldoende

[5] Deze zienswijze is pas in 2015 ter kennis van de regering gebracht.

onderbouwd dat, in het verleden, de Mongoolse autoriteiten niet in staat zijn gebleken haar te beschermen dan wel dat zij haar geen bescherming kunnen bieden bij terugkeer. Zo heeft zij nog zes maanden na haar aangifte bij de politie in Mongolië verbleven en niet bij de politie geïnformeerd naar de stand van zaken. Zij heeft evenmin uitgelegd waarom zij niet heeft geklaagd bij het OM of bij rechterlijke instanties. Het Comité ziet geen aanknopingspunten voor het oordeel dat de Mongoolse autoriteiten te kwader trouw hebben gehandeld of niet adequaat hebben gereageerd op de klachten van verzoekster. Daarbij merkt het Comité op dat Mongolië ook partij is bij het VN-Vrouwenverdrag en het Facultatief Protocol (klachtrecht). Ook ziet het Comité geen aanknopingspunten voor het oordeel dat er geen doeltreffend rechtssysteem in Mongolië bestaat dat in staat is de werkgever te vervolgen en te bestraffen. Het Comité verklaart het verzoek niet-ontvankelijk.

D.G. 52/2013 23 juli 2015
Verzoekster, van Bulgaarse nationaliteit, is in 2007 naar Nederland gekomen. Verzoekster werkte eerst in een restaurant en daarna als prostituee, totdat zich een gewelddadig incident voordeed. Verzoekster heeft vanaf april 2010 contact met het Prostitutie- & Gezondheidscentrum te Amsterdam en heeft verschillende procedures doorlopen om onderdak en een uitkering te verkrijgen op basis van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning. Verzoekster stelt dat de regering artikelen 2, 5, 11, 12 en 16 van het VN-Vrouwenverdrag (CEDAW) heeft geschonden en er niet in is geslaagd om haar positieve verplichting te vervullen om verzoekster als kwetsbaar persoon en slachtoffer van mensenhandel te beschermen.
Zo stelt verzoekster dat ze te veel aan procedurele eisen moest voldoen en is haar status als slachtoffer van mensenhandel onvoldoende beoordeeld, waardoor zij geen toegang tot een uitkering en onderdak heeft gekregen. Het Comité overweegt dat voordat het een oordeel over het verzoek kan geven, de ontvankelijkheid van het verzoek beoordeeld moet worden. Hierover stelt het Comité dat verzoekster niet kan worden aangemerkt als een slachtoffer van gendergerelateerd geweld. Hoewel het gewelddadige incident een element van gendergerelateerd geweld bevat, heeft verzoekster pas in april 2010 contact gezocht met het Prostitutie- & Gezondheidscentrum in plaats van direct na het incident en heeft zij over dit incident nooit een klacht ingediend bij de autoriteiten of niet-gouvernementele organisaties. Verzoekster heeft dit incident evenmin als grond genoemd voor onderdak of uitkering. Het Comité wijst erop dat verzoekster nimmer een aanvraag

voor een verblijfsvergunning heeft ingediend en dat ook nergens uit blijkt dat zij bij de autoriteiten of hulporganisaties heeft geklaagd over een gewelddadig incident dat haar zou zijn overkomen. Het Comité oordeelt dan ook dat verzoekster haar verzoek onvoldoende heeft onderbouwd en dat deze daarom niet-ontvankelijk is op grond van artikel 4, lid 2, sub c van het Facultatief Protocol.

Comité tegen Foltering

F.B. (613/2014, 20 november 2015)
Klaagster, van Guinese nationaliteit, heeft asiel aangevraagd in Nederland. Aan haar eerste en tweede asielaanvraag heeft klaagster ten grondslag gelegd dat zij vreest dat zij bij terugkeer wederom gedwongen zal worden om getrouwd te zijn met de broer van haar stiefmoeder. Aan haar tweede aanvraag heeft zij tevens ten grondslag gelegd dat zij een verdergaande vorm van genitale verminking zal moeten ondergaan. In Nederland heeft zij een genitale reconstructie-operatie gehad. Klaagster stelt bij haar derde aanvraag dat zij bij terugkeer in Guinee opnieuw genitale verminking moet ondergaan. Haar drie asielaanvragen zijn afgewezen. Klaagster voert voor het Comité aan dat haar gedwongen uitzetting naar Guinee een schending zou opleveren van het verbod van refoulement als bedoeld in artikel 3 van het Verdrag tegen Foltering (CAT).
Op verzoek van het Comité is uitzetting van klaagster gedurende de behandeling van haar klacht achterwege gelaten.
Het Comité betrekt bij de beoordeling dat, hoewel vrouwelijke genitale verminking in Guinee verboden is, deze in praktijk nog steeds wijdverbreid voorkomt. Van alle vrouwen/meisjes in Guinee is 95% besneden en 91% van de bevolkingsgroep Peul, de bevolkingsgroep waartoe klaagster behoort. Dat, zoals de staat stelt, slechts 1,2% van vrouwelijke genitale verminking voorkomt bij vrouwen boven de leeftijd van 19, kan worden verklaard door het feit dat de overgrote meerderheid van vrouwelijke genitale verminking plaatsvindt wanneer de slachtoffers jonger zijn dan veertien en nog niet getrouwd zijn. Dit cijfer verkleint dan ook niet het risico voor ongetrouwde vrouwen boven de negentien, waarvan verondersteld wordt dat zij tijdens hun jeugd niet besneden zijn. De omstandigheid dat uit het individuele ambtsbericht van het Ministerie van Buitenlandse Zaken blijkt dat klaagster onjuiste informatie heeft afgelegd omtrent zichzelf en haar familieomstandigheden, doet niet af aan de schaal waarop vrouwenbesnijdenis in Guinee plaatsvindt en het feit dat slachtoffers van genitale verminking geen toegang hebben tot een effectief rechtsmiddel en adequate bescherming door de autoriteiten. Het Comité is van oordeel dat de regering onvoldoende in ogenschouw heeft genomen hetgeen zij reeds in Guinee heeft meegemaakt, haar positie als alleenstaande vrouw binnen de Guinese samenleving, het gebrek aan mogelijkheden voor de autoriteiten in Guinee om haar bescherming te bieden, en haar angsten voor hetgeen met haar zal gebeuren indien zij terugkeert naar Guinee.

Gelet op alle deze factoren en specifieke omstandigheden in deze zaak, is het Comité van oordeel dat er gegronde redenen bestaan om aan te nemen dat klaagster bij terugkeer naar Guinee gevaar loopt op foltering. Gelet hierop concludeert het Comité dat uitzetting van klaagster naar haar land van herkomst zal leiden tot schending van artikel 3 van het Verdrag. De staat heeft de verplichting zich te onthouden van gedwongen uitzetting van klaagster naar Guinee of een ander land waar zij het risico loopt om te worden uitgezet naar Guinee.

M.C. (569/2013, 30 november 2015)
Klager, van Guinese nationaliteit heeft asiel aangevraagd in Nederland. Hij heeft aan zijn aanvraag ten grondslag gelegd dat hij aanwezig was in het Conakry-stadion tijdens het bloedig ingrijpen door militairen bij een demonstratie in dit stadion op 28 september 2009 en daarbij is opgepakt. Tijdens zijn detentie is hij gefolterd door de Guinese autoriteiten. Dit heeft geleid tot een post-traumatische stressstoornis (PTSS) bij klager. Klager heeft kans gezien te ontsnappen en naar Nederland te vluchten. Zijn asielaanvraag is afgewezen. Klager voert voor het Comité aan dat zijn gedwongen uitzetting naar Guinee een schending zou opleveren van het verbod van *refoulement* bedoeld in artikel 3 van het Verdrag tegen Foltering (CAT).
Op verzoek van het Comité is uitzetting van klager gedurende de behandeling van zijn klacht achterwege gelaten.
Het Comité is van oordeel dat gelet op de politieke- en mensenrechten-situatie in Guinee, in het bijzonder die met betrekking tot personen die betrokken waren bij de gebeurtenissen in het stadion van Conakry op 28 september 2009, de gevangenneming van klager en zijn gedetailleerde – en met medische stukken onderbouwde – verklaringen over de marteling en onmenselijke behandeling waarvan hij het slachtoffer is geworden, er gegronde redenen zijn om aan te nemen dat klager bij terugkeer in zijn land van herkomst gevaar loopt gefolterd te worden. Het Comité concludeert daarom dat uitzetting van klager naar Guinee zal leiden tot schending van artikel 3 van het Verdrag. De staat heeft een verplichting zich te onthouden van gedwongen uitzetting van klager naar Guinee of een ander land waar hij een risico loopt om te worden uitgezet naar Guinee.

Overige ontwikkelingen

Raad van Europa[6]

Hervorming EVRM-toezichtssysteem
Tijdens het Belgische voorzitterschap van het Comité van Ministers kreeg het Interlaken-Izmir-Brighton hervormingsproces op 26 en 27 maart 2015 een vervolg met de Brusselse Conferentie "*Implementation of the European Convention on Human Rights: our shared responsibility*". De verklaring van Brussel legt de nadruk op de tenuitvoerlegging van het EVRM door de nationale autoriteiten teneinde zaken voor het Hof te voorkomen en op de tenuitvoerlegging door lidstaten van uitspraken van het Hof.
Onder voorzitterschap van Martin Kuijer (ministerie van Veiligheid en Justitie) heeft de werkgroep die belast was met het doen van voorstellen voor de toekomst van het EVRM-toezichtssysteem op de langere termijn, zijn rapport in 2015 afgerond. Het rapport identificeert uitdagingen voor het EVRM-systeem op de volgende terreinen:
- Inadequate nationale implementatie van het EVRM;
- Werklast van het Hof en het handhaven van de legitimiteit van Hofuitspraken;
- Problemen met tenuitvoerlegging van Hofuitspraken;
- Geloofwaardigheid van het EVRM-systeem in geval van interpretatieverschillen tussen EVRM en andere internationale instrumenten.

De conclusie van het rapport is dat oplossingen voor deze uitdagingen vooralsnog binnen de bestaande EVRM-structuur kunnen worden gevonden.

Stuurcomité mensenrechten (CDDH)
Het Stuurcomité Mensenrechten heeft tot taak de besluitvorming op het gebied van de mensenrechten in het Comité van Ministers van de Raad van Europa voor te bereiden. Het Stuurcomité bestaat uit vertegenwoordigers van alle zevenenveertig lidstaten van de Raad van Europa en stelt verdragen, protocollen, richtlijnen, handboeken, aanbevelingen en dergelijke op, daarmee het acquis van de Raad van Europa vormgevend en versterkend.
Het Stuurcomité zette in 2015 zijn werkzaamheden met betrekking tot de hervorming van het Hof op basis van de Verklaringen van Interlaken, Izmir en Brighton voort. In dat kader werd het bovengenoemde rapport over het

[6] Stukken die betrekking hebben op onderstaande onderwerpen zijn te vinden op www.coe.int.

EVRM-toezichtssysteem op de langere termijn aanvaard en aan het Comité van Ministers voorgelegd. Voorts hield het Stuurcomité zich onder meer bezig met de voorbereiding van een aanbeveling van het Comité van Ministers over mensenrechten en bedrijfsleven, de voorbereiding van richtlijnen van het Comité van Ministers over mensenrechten in pluriforme samenlevingen en de vaststelling van een studie over de impact van de economische crisis en bezuinigingsmaatregelen op mensenrechten.

Bijeenkomst EHRM-agenten

In 2015 kwamen de regeringsagenten bij het Hof eenmaal met het Hof en zijn griffie bijeen ter bespreking van kwesties van procedurele aard. De bijeenkomst viel samen met het afscheid van griffier Erik Fribergh, die de functie tien jaar heeft vervuld. Hij is opgevolgd door Roderick Lidell. Tijdens de bijeenkomst informeerde de griffie de agenten over de voortdurende inspanningen voor efficiëntere werkmethoden teneinde de behandelingstermijn van zaken zoveel mogelijk te bekorten. De in 2014 door het Hof ingevoerde procedureregel inzake de indiening van verzoekschriften (rule 47), waarbij verzoekschriften niet in behandeling worden genomen als niet aan een aantal basisvoorwaarden is voldaan, werkt naar tevredenheid. In 2015 voldeed circa 26% van de verzoekschriften niet aan de vereisten. Indieners worden door de griffie hierop gewezen en in de gelegenheid gesteld een nieuw, correct verzoekschrift in te dienen. Het Hof blijft waakzaam dat de regel niet leidt tot een te hoge drempel voor gebruikmaking van het individuele klachtrecht. De agenten werden ook geïnformeerd over de ontwikkelingen met betrekking tot het “Superior Court Network” dat nog in een pilotfase verkeert. Doel van dit netwerk is de bestaande dialoog tussen het Hof en (hoogste) nationale rechters verder uit te diepen en de wederzijdse kennis van rechtsregels en rechtspraktijk op nationaal en Europees niveau te vergroten.

Europees Sociaal Handvest / Collectieve klachtprocedure

In 2015 organiseerde het Europees Comité voor Sociale Rechten (ECSR) voor de tweede maal een bijeenkomst met de vijftien RvE-lidstaten die het collectief klachtrecht onder het Europees Sociaal Handvest (ESH) hebben erkend ter bespreking van procedurele aangelegenheden in de collectieve-klachtprocedure. Op verzoek van het secretariaat sprak Nederland over de rol van de agent in de ESH-procedure. Daarbij werd de Nederlandse praktijk toegelicht en de verschillen met de EHRM-procedure aan de orde gesteld.

Inzake de procedure met betrekking tot nationale rapportages over de follow-up van ECSR-rapporten werd door de lidstaten bepleit dat de follow-up een eindpunt dient te kennen. Nu bestaat de situatie dat een lidstaat moet blijven rapporteren ook als deze meent alle vereiste maatregelen te hebben genomen. Voorts was er discussie over de mogelijkheid van opschorting van een aanhangige zaak als de staat heeft toegegeven dat de nationale praktijk niet in overeenstemming met het ESH is. De EHRM-procedure kent voor een dergelijke situatie een aantal eenvoudige oplossingen, waardoor een einduitspraak kan worden vermeden. Nederland benadrukte dat een dergelijke oplossing in de ESH-context niet alleen past in de subsidiaire rol van internationaal toezicht, maar evenzeer in het dialoogkarakter van de relatie tussen lidstaten en het ECSR.

Verenigde Naties

Verdragsrapportages

- In mei 2015, tijdens de 69e zitting van het Comité inzake de Rechten van het Kind, vond de mondelinge behandeling plaats van de 4e rapportage onder het Verdrag voor de Rechten van het Kind (CRC). Een appreciatie van de door het comité aangenomen aanbevelingen ging de Tweede Kamer toe op 13 november 2015 (vergaderjaar 2015-2016 kamerstuk 26150 nr. 47).
- In augustus 2015, tijdens de 87e zitting van het Comité tegen Rassendiscriminatie, vond de mondelinge behandeling plaats van de 19e t/m 21e rapportages onder het Verdrag inzake de Uitbanning van alle Vormen van Rassendiscriminatie (CERD). Een appreciatie van de aanbevelingen van het comité werd op 28 oktober 2015 toegestuurd aan de Tweede Kamer (vergaderjaar 2015-2016 kamerstuk 30950 nr. 80).
- Onder het Verdrag voor de Bescherming van alle Personen tegen Gedwongen Verdwijningen (CED) werd in december 2015 schriftelijke informatie verstrekt aan het Comité inzake Gedwongen Verdwijningen naar aanleiding van de aanbevelingen die dit Comité in 2014 aan Nederland deed.

Bijlagen

Overzichten en statistieken

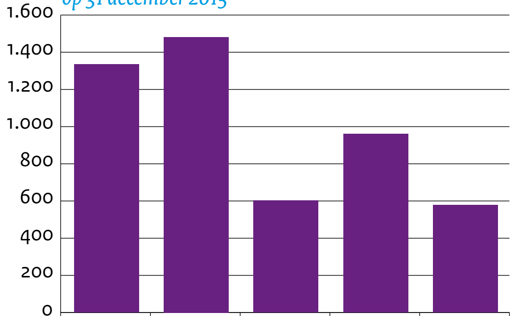
Bijlage 1

Raad van Europa

Europees Hof voor de Rechten van de Mens[7]

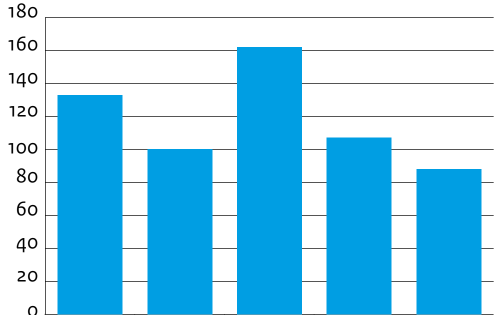
Statistieken

Bij het EHRM aanhangige Nederlandse zaken op 31 december 2015

	2011	2012	2013	2014	2015
aantal per jaar	1.334	1.482	603	960	575

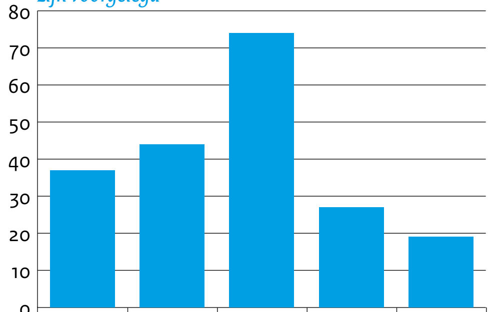
Bij de regering aanhangige zaken op 31 december 2015

	2011	2012	2013	2014	2015
aantal per jaar	133	100	162	170	88

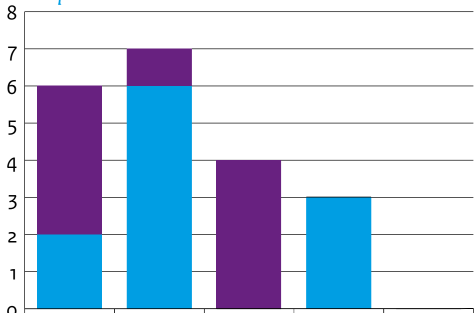
[7] Cijfermateriaal met betrekking tot alle lidstaten van de Raad van Europa is te vinden in de *Survey of Activities 2015* van de griffie van het Hof (http://echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=home / 'Statistics').

Nieuwe zaken die door het EHRM aan de regering zijn voorgelegd

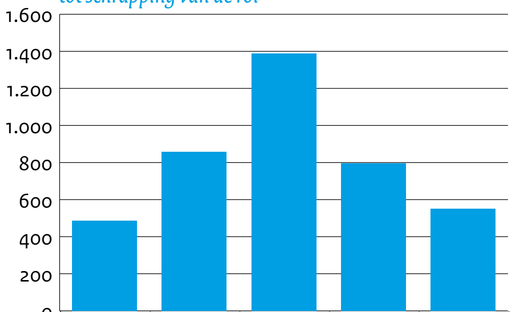
	2011	2012	2013	2014	2015
aantal per jaar	37	44	74	27	19

Uitspraken

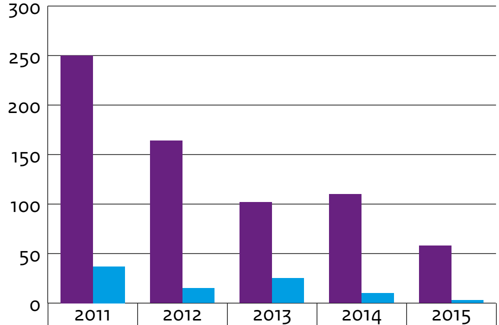
	2011	2012	2013	2014	2015
geen schendingen	4	1	4	0	0
schendingen	2	6	0	3	0

Ontvankelijkheidsbeslissingen en beslissingen tot schrapping van de rol

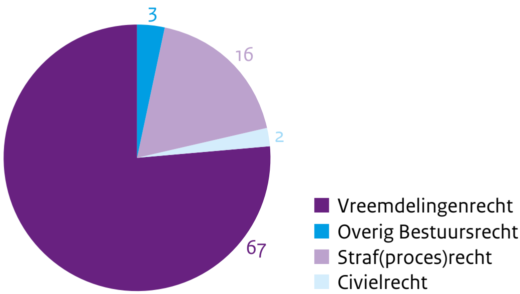
	2011	2012	2013	2014	2015
aantal per jaar	485	859	1.389	796	552

Voorlopige maatregelen (Procedureregel 39)

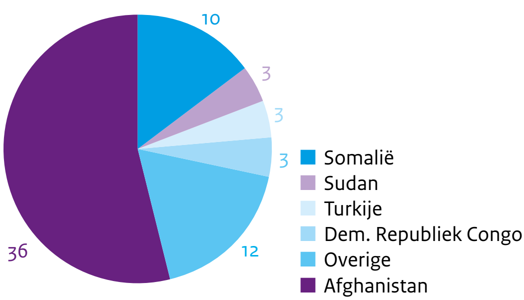

	2011	2012	2013	2014	2015
aangevraagd	250	164	102	110	58
toegewezen	37	15	25	10	3

Bij de regering aanhangige Hofzaken, aantal per categorie in 2015

Vreemdelingenzaken per nationaliteit op 31 december 2015

Beslissingen[8]

Zaaknaam	Zaaknummer	Datum
A.A.Q.	42331/05	30 juni 2015 (*)
A.M.E.	51428/10	13 januari 2015 (*)
A.N. en L.K.	29043/14	17 maart 2015 (*)
A.T.H.	54000/11	17 november 2015 (*)
Adorisio e.a.	47315/13	17 maart 2015 (*)
+Brigade Distressed Value Master Fund Ltd e.a.	48490/13	
+Integrale Gemeenschappelijke Verzekeringskas	49016/13	
Ahmed Hasan	42165/12	19 februari 2015
Ali Abdalla en Saleh Yeslam	31672/13	27 augustus 2015
Bahri-El Outmani	52904/07	25 juni 2015
Basarat	43108/12	21 april 2015 (*)
Chylinski	38044/12	21 april 2015 (*)
Constancia	73560/12	3 maart 2015 (*)
D.T.	28199/12	15 september 2015 (*)
E.M.	32452/14	3 november 2015 (*)
E.T.	46563/14	16 juni 2015 (*)
F.J. en A.J.	37504/12	17 november 2015 (*)
H.N.	20651/11	31 maart 2015 (*)
Habi	16049/07	25 juni 2015
Haroetjoenjan	10664/13	22 oktober 2015
Hashemi	61379/14	23 april 2015
Herman	35965/14	17 november 2015 (*)
Hersi Abdulle	6744/12	23 januari 2015
J.A. e.a.	21459/14	3 november 2015 (*)

8 Zaken waarbij een (*) is weergegeven zijn samengevat in het hoofdstuk 'Raad van Europa'.

Zaaknaam	Zaaknummer	Datum
K.O.J.	7149/12	2 juni 2015 (*)
Kasangaki	44696/13	21 april 2015 (*)
Khachatryan e.a.	45662/15	5 oktober 2015
L.N.T.	28686/14	17 november 2015 (*)
M.O.S.H.	63469/09	3 februari 2015 (*)
M.R.	60814/14	17 november 2015 (*)
M.W.	46938/10	17 maart 2015 (*)
Milkovics	40958/12	21 april 2015
Mohammed Naser Omar	38903/14	23 april 2015
Ndabarishye Rugira	10260/13	17 februari 2015 (*)
Nzapali	6107/07	17 november 2015 (*)
O.	24716/14	3 februari 2015 (*)
Othymia Investments	75292/10	16 juni 2015 (*)
Ovran e.a.	51016/11	21 april 2015 (*)
Q.A.	23816/08	2 juni 2015 (*)
R.P.	78146/12	17 november 2015 (*)
Renfrum en Van Hetten	30719/12	26 november 2015
Rohamian	58719/14	23 april 2015
S.B.	63999/13	17 november 2015 (*)
S.S.	67743/14	1 september 2015 (*)
Schreurs	73058/13	14 april 2015 (*)
Targus	50642/12	21 april 2015
Van Weerelt	784/14	16 juni 2015 (*)

Zaken bij de regering in behandeling op 31 december 2015

Zaaknaam	Zaaknummer	Artikel EVRM
A. en B.	10827/12	artt. 3 en 13
A.A.	66848/10	artt. 3 en 8
A.G.R.	13442/08	art. 3
A.K.C.	36953/09	art. 3
A.M.	29094/09	art. 3
A.R.	26268/09	artt. 3 en 8
A.R.	63104/11	artt. 3, 8 en 13
A.S.A.	49773/15	art. 3
A.W.Q. en D.H.	25077/06	art. 3
Abdulfatah	55830/10	artt. 3 en 8
Abdullahi Ahmed	40858/10	art. 3
Ahdour	45140/10	artt. 8 en 14
Ahmed Sheekh	80450/13	art. 8
Aiaz	17085/11	artt. 3 en 13
Ali Hassan	23710/10	artt. 8, 13 en 14
Azizi	73877/10	artt. 3, 8, 9 en 10
Bala	52826/15	art. 3
Baydar	55385/14	art. 6
Breijer	41596/13	art. 6
Bushara Alrayah Bushara e.a	7211/06	art. 3
Cabdi Qadir Mucalim	5888/10	art. 3
Calderon Silva	4784/15	art. 5
Castelijns	7599/15	artt. 8 en 14
Cerci	25392/14	art. 8
Cüzdan	6315/08	art. 8
Djinisov	29741/10	art. 6
E.K.	72586/11	art. 3
E.S.	28214/10	art. 3

Zaaknaam	Zaaknummer	Artikel EVRM
Eisa	58099/15	art. 3
El Allati	45892/13	art. 6
F.	61060/11	artt. 3, 8 en 13
F.A.	39670/11	artt. 2, 3, 8 en 13
Farah Ilmi	13943/10	artt. 8 en 13
G.	44270/10	artt. 3 en 13
G.G.S.	53926/09	artt. 3, 8 en 13
G.R.S.	77691/11	artt. 3 en 8
Garib	43494/09	art. 2 van Prot. 4
Gereghiher Geremedhin	45558/09	art. 8
Gillissen	39966/09	art. 6
H.U.N.	63857/09	artt. 3 en 13
Hokkeling	30749/12	art. 6
Ismail	67295/10	art. 8
J.G.	70602/14	artt. 2 en 3
J.W.	16177/14	art. 3
Jalal	32373/11	artt. 3, 8 en 13
Justice	64724/10	art. 3
Lacroix	47367/09	art. 6
M.	2156/10	art. 6
M.A.A.	59207/10	artt. 3 en 13
M.H.A.	61402/15	art. 3
M.M.	15993/09	art. 3
M.M.R.	64047/10	artt. 2 en 3
M.R.A. e.a.	46856/07	artt. 3 en 8
Maassen	10982/15	art. 5
Mahamed Sambuto	3303/11	art. 3
Mamadshahkhan	48294/10	artt. 3 en 13
Mfwa Muyuku	46970/07	artt. 3 en 13
Mohamed Hassan	7186/14	artt. 8 en 14 en art. 1 van Prot. 12

Zaaknaam	Zaaknummer	Artikel EVRM
Murray	10511/10	artt. 3, 5 en 13
Ndjabu Ngabu e.a.	39321/14	art. 3
Nodrat	20732/10	artt. 3, 8 en 13
Omid	34151/11	art. 3
Özcelik	69810/12	art. 6
P.N.	10944/13	artt. 3, 8 en 13
Popalzay	43538/11	artt. 3, 8 en 13
Pormes	25402/14	art. 8
S.D.M. e.a.	8161/07	artt. 2 en 3
S.F.	8159/11	artt. 3, 8 en 13
S.H.S.	12037/10	artt. 3 en 8
S.M.H.	5868/13	art. 3
S.R. II	46727/10	artt. 3 en 8
S.S.	39575/06	art. 3
Saber Yacoub	20102/13	artt. 3 en 13
Said Good	50613/12	artt. 3 en 5
Saraj Zada	3540/11	artt. 3, 8 en 13
Sedieqi	1390/11	artt. 3, 8 en 13
Smetsers	7603/15	artt. 8 en 14
Soleimankheel e.a.	41509/12	artt. 3, 8 en 13
Storimans vs. Russische Fed.	26302/10	artt. 2 en 13
Telegraaf en van der Graaf	33847/11	art. 10
U.A.H.M.	49929/11	art. 3
Van de Kolk	23192/15	art. 6
Van Engel	600/14	art. 8
Van Velzen	21496/10	art. 6
Vrinds	10662/15	artt. 8 en 14
Yeshtla	37115/11	art. 8
Z.L.	33314/09	artt. 3 en 6
Z.N.	71676/14	artt. 3 en 13

Comité van Ministers

EHRM-zaken onder toezicht op 31 december 2015

Zaaknaam	Zaaknummer	Datum uitspraak/ beslissing
Mathew	24919/03	29 september 2005
Geerings	30810/03	1 maart 2007
Voskuil	64752/01	22 november 2007
Sanoma Uitgevers B.V.	38224/03	14 september 2010
Vidgen	29353/06	10 juli 2012
De Telegraaf Media NL Landelijke Media BV e.a.	39315/06	22 november 2012
K.	11804/09	27 november 2012
Jaloud	47708/08	20 november 2014
Geisterfer	15911/08	9 december 2014

Bijlage 2

Verenigde Naties

Algemene gegevens

In het jaar 2015 werden door de VN-Verdragscomités:
- acht nieuwe verzoekschriften aan de regering ter kennis gebracht;
- in vijf zaken een zienswijze (*views*) vastgesteld; waarbij twee keer een schending werd geconstateerd.

Mensenrechtencomité

Zienswijze

Zaaknaam	Zaaknummer	Datum
E.L.K.	2050/2011	30 maart 2015

Zaken bij de regering in behandeling op 31 december 2015

Zaaknaam	Zaaknummer	Artikel IVBPR
Abdoellaeva	2498/2014	artt. 23, 24 en 26
Abo Al-Qas Al-Jaberi	2634/2015	art. 14
George Egyir	2299/2013	artt. 7, 17 en 26
Martha S. Piqué-Babel e.a.	2673/2015	artt. 23, 24 en 26
Maryam en Jamshed Hasemi	2489/2014	artt. 23, 24 en 26
Nathalien Kurt	2326/2014	art. 14, lid 4 en art. 17
Mohamed Rabbae e.a.	2124/2011	artt. 20, 26 en 27
S.Y.	2392/2014	art. 2, lid 3, en art. 14, lid 5
Saïd Lamrini	2362/2014	artt. 14 en 17
Suada Amza e.a.	2683/2015	artt. 23, 24 en 26

Comité voor de Uitbanning van Discriminatie van Vrouwen

Zienswijzen

Zaaknaam	Zaaknummer	Datum
N.	39/2012	17 februari 2014
D.G.	52/2013	23 juli 2015

Zaken bij de regering in behandeling op 31 december 2015

Zaaknaam	Zaaknummer	Artikel CEDAW
Fatime Magassouba	89/2015	artt. 1, 2 (d, e), 3, 6, 16, (a, b, c, g)

Comité tegen Foltering

Zienswijzen

Zaaknaam	Zaaknummer	Datum
F.B.	613/2014	20 november 2015
M.C.	569/2013	30 november 2015

Zaken bij de regering in behandeling op 31 december 2015

Zaaknaam	Zaaknummer	Artikel CAT
Hermine Azatyan en Gegham Hajrapetyan	719/2015	art. 3
Harutyun Israyeliyan	685/2015	art. 3
Nisanthan Kandasamy	623/2014	art. 3
Rasathiran Paramalingam	696/2015	art. 3
Aleksandr Pechkunov	611/2014	art. 3
Ragulan Thurairajah	692/2015	art. 3

Uitgave: Ministerie van Buitenlandse Zaken
Directie: Juridische Zaken / Internationaal recht
Opmaak: Xerox/OBT, Den Haag
www.rijksoverheid.nl | maart 2016